

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 13C/347/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113226568
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Lucia Mizerová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2016:2113226568.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava samosudkyňou Mgr. Luciou Mizerovou v právnej veci navrhovateľov: 1. Y. V., W. XX.X.XXXX, F. R. XX, M. a 2. H. V., W.. XX.X.XXXX, F. R. XX, M., navrhovateľka 2 v konaní zastúpená navrhovateľom 1, proti odporcovi: Bytové družstvo so sídlom v Trnave, IČO: 00 175 480, so sídlom Ludvika van Beethovena 26, Trnava, zastúpenému splnomocnencom: UNITED LAWYERS, advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Miletičova 23, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej na zdraví, t a k t o

rozhodol:

I. Návrh sa zamieťa.

II. Navrhovateľ 1 a navrhovateľka 2 sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 3.084,42 eur, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, k rukám právneho zástupcu odporcu.

odôvodnenie:

Navrhovatelia 1 a 2 sa návrhom doručeným súdu dňa 3.10.2013 domáhali vydania rozhodnutia, ktorým by súd odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi 1 náhradu škody vo výške 15.000 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne odo dňa podania návrhu a navrhovateľke 2 náhradu škody vo výške 10.000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,75 % ročne odo dňa podania návrhu, ako aj zaplatiť navrhovateľom 1 a 2 náhradu trov konania. Svoj návrh odôvodnili tým, že sú členmi Bytového družstva so sídlom v Trnave a nájomcami bytu č. XX W. R. G.. Č.. XX U. M.. Nájomný vzťah vznikol na základe zmluvy uzatvorenej dňa 22.9.1995 s navrhovateľom 1, ktorý bol v manželskom zväzku s navrhovateľkou 2, teda im vznikol spoločný nájom družstevného bytu, ktorý obývajú spoločne aj v súčasnosti. Dňa 3.10.2003 navrhovateľ 1 v byte zistil narušenie tesnosti na vykurovacom telese v spálni, ktorú obývali spoločne s navrhovateľkou 2. V dôsledku vytekania vody z vykurovacieho telesa - radiátora, musel byť do tohto uzavretý prívod teplej vody, čo bolo vykonané za prítomnosti vtedajšieho predsedu členskej samosprávy bytového domu p. E.. Tento poskytol plastový uzáver so závitom, ktorý sa namontoval namiesto odmontovaného pomerového merača. Uzatvorením ventilu bol zabránený prístup teplej vody do vykurovacieho telesa, preto zostala táto izba bez vykurovania a tým aj bez tepla. Uzatvorenie (odstavenie) vykurovacieho telesa bolo nutné vykonať z dôvodu, že vytekajúca voda by vytopila byt ako aj byt susedov bývajúcich pod navrhovateľmi. Navrhovateľ 1 preto požiadal správcu a majiteľa tohto bytu Bytové družstvo so sídlom v Trnave o opravu, resp. výmenu vykurovacieho telesa, a to žiadosťou zo dňa 3.10.2003, ktorá bola podaná v súlade s čl. 33 Stanov BD v Trnave a opakovanou žiadosťou zo dňa 14.10.2003. Týmto žiadosťami nebolo zo strany odporcu vyhovené s odôvodnením, že členovia bytovej samosprávy (E.. J., A.. F. E. Y.. N.) súhlasili s výmenou vykurovacieho telesa až po uhradení nedoplatkov. Preto navrhovateľ s rodinou počas celého vykurovacieho obdobia 2003 - 2004 boli bez vykurovania v miestnosti, v ktorej s manželkou spával, a to aj napriek tomu, že každý mesiac platili zálohové platby. K chladu v miestnosti prispela aj skutočnosť, že na tomto mieste sa nachádzajú pôvodné okná z r. 1979, ktoré už netesnili primeraným spôsobom, pretože sú drevené a staré. V dôsledku

netesností sa dostával do miestnosti chlad. Žiadosťou z 29.1.2004 si navrhovateľ 1 uplatnil zľavu na nájomnom z dôvodu nedodržiavania podmienok k riadnemu užívaniu bytu. Správca listom z 15.10.2004 požiadavky užívateľa bytu odmietol, odvolával sa na predloženie žiadanky na vykonanie opravy, ktorá musí byť predložená a podpísaná členmi bytovej samosprávy. Navrhovateľ znovu požiadaval správcu o výmenu radiátora a k listu predložil aj žiadanku podpísanú členmi bytovej samosprávy. Asi v polovici decembra 2003 navrhovateľ v schránke našiel list od odporcu zo dňa 9.12.2003, ktorého podstatná časť sa týkala navrhovateľovej reklamácie mesačného predpisu na zálohové platby, poslednou vetou bolo: „O postupe vyhotovenia opravy ste boli už písomne informovaný listom zo dňa 15.10.2003.“ Vykurovacie teleso v byte vymenené nebolo ani po opakovaných žiadostiach. Po skončení vykurovacieho obdobia si navrhovateľ opakovanou žiadosťou z 3.8.2004 uplatnil zľavu na nájomnom za nedodané teplo a požiadaval o vykonanie opravy - výmeny vykurovacieho telesa. Odporca sa v liste z 15.10.2003 odvolával na doručenie žiadanky na výmenu radiátora. Tá im bola doručená v nasledujúcich dňoch. Predtým však odporca zaslal Potvrdenie predsedovi Výboru samosprávy T. J.. Tento dopísal rukou text: „po vyrovnaní nedoplatku výbor samosprávy bloku R. XX, súhlasí s výmenou radiátora,“ a pripojil podpisy členov Výboru samosprávy : J., N. E. F.. Podľa navrhovateľa odporca postupoval voči nemu diskriminačne, pretože o niekoľko dní bola rodine L. schválená oprava tečúcej toalety aj napriek tomu, že táto rodina nielen že porušovala domový poriadok, ale mala nedoplatky niekoľko tisíc korún z neplatenia mesačných zálohových platieb. Navrhovateľ s manželkou pritom platili tieto mesačné zálohové platby pravidelne. Napriek tomu odporca radiátor nevymenil. K jeho výmene došlo až pred vykurovacou sezónou 2004 - 2005. Dôkazom o tom, že odporca konal s úmyslom nevymeniť tečúci radiátor, je jeho odvolávanie sa na neurčitú a nejestvujúcu smernicu, ktorú údajne vydáva Výbor samosprávy. Odporca pritom nemôže podmieňovať výmenu nefunkčného radiátora v byte súhlasom a podpísaním žiadanky predsedom výboru samosprávy, resp. zaplatením nedoplatkov. Na vymáhanie evidovaných nedoplatkov je veriteľ povinný sa obrátiť na príslušný súd. Odporca bol povinný riadiť sa Občianskym zákonníkom a platnými Stanovami.

V dôsledku nesplnenia si povinnosti odporcu ako prenajímateľa bytu navrhovateľa po celé vykurovacie obdobie 2003 - 2004 zostali bez funkčného vykurovacieho telesa a teda bez tepla v spálni. Odporca im tým nezabezpečil primerané podmienky na bývanie a primeranú izbovú teplotu. Následky tohto stavu sa začali prejavovať už v najbližšom jesennom období v roku 2004, kedy sa u navrhovateľa 1 začali prejavovať bolesti a problémy na hrudných stavcoch. Od tejto doby musel pravidelne každý rok na jar absolvovať vyšetrenia hrudnej chrbtice a následne absolvovať aj rehabilitácie na Poliklinike v Trnave. Od roku 2005 začal pociťovať bolesti hrudných stavcov aj po kúpaní na prírodnom jazere v L. W. J., kam chodievali pravidelne s rodinou. Vzhľadom na bolesti hrudných stavcov, začala byť pre neho voda v prírodných jazeroch studená. Lekári mu neodporúčali kúpať sa vo vode s teplotou nižšou ako 27 stupňov. Preto od r. 2006 nenavštevoval prírodné jazero J. U. L.. Plynúcim časom sa stav navrhovateľa a stav jeho manželky zhoršoval. K bolestiam hrudných stavcov sa pridali aj krčné stavce. Rovnaké dôsledky sa začali prejavovať aj u navrhovateľky 2.

Pokiaľ ide o následky na zdraví navrhovateľa 1, tento sa stal v dôsledku nedostatku tepla v miestnosti (spálni) a nízkej teploty náchylnejším na choroby z prechladnutia. Oslabil sa mu imunitný systém, dôkazom čoho sú časté práceneschopnosti v roku 2005 - 2007. Tento stav sa rapídne zhoršil v decembri 2007, keď sa objavili v nosných dutinách zápaly sprevádzané hlienmi a krvou. Následne stav vyvrcholil v apríli 2008. V dôsledku toho bol viac ako 2 týždne práceneschopný. Imunitný systém sa mu podarilo zlepšiť až za pomoci aplikácie čínskej tradičnej medicíny, ktorá spočívala v užívaní drvených prírodných bylín dovezených z Číny na podporu imunity horných dýchacích ciest, ktoré navrhovateľ užíva aj v súčasnosti. Pokiaľ ide o následky navrhovateľa 1 pochádzajúce z krčnej chrbtice, ide o: a) závrate od roku 2012, diagnostikované od jari 2013, b) zníženie funkčnosti sluchu - meranie u Y. V. v roku 2012, c) búšenie v ušiach najmä nad ráno pri spánku - poruchy spánku, d) veľmi obmedzená možnosť pohybovať sa v klimatizovaných priestoroch, e) počas zimy chlad sa dostáva cez tvárové kosti, uši a krk až k stavcom, f) výdavky na liečenie (Therma Care, masáže, rehabilitácie, namiesto dovolenky návšteva kúpeľov Turčianske Teplice), g) z dôvodu minúta peňazí na liečenie v kúpeľoch nemožnosť absolvovania riadnej dovolenky pri mori (nemajetková ujma), h) obmedzený pohyb vo veternom počasí, i) nemožnosť kúpania sa v prírodných jazeroch. Výdavky na liečenie (bod f) spočívajú v použití liečivých náplastí Therma Care, balenie na šiju stojí 4,40 eur, obsahuje dve náplaste. K zmierneniu následkov krčných a chrbtových stavcov bol spolu s manželkou nútený absolvovať pobyty v kúpeľoch, preto od r. 2011 navštevuje pravidelne SPA&AQUAPARK v Turčianskych Tepliciach, najmä ich Vitálny svet, kde sa poskytujú masáže. Na krčné a hrudné stavce im odporúčili masáže lávovými kameňmi, cena za 30 min. je 14 eur. Bazény v týchto kúpeľoch obsahujú liečivú vodu od teploty 28°C. Následkami pochádzajúcimi z hrudnej chrbtice u navrhovateľa 1 sú: a) dispeptický syndróm trávenia, b) poškodené stavce

vytvárajú tlak na srdce, c) v oblasti hrudných stavcov TH5 - TH7 sa opakovane vyskytuje vred, d) výdavky na liečenie (návšteva kúpeľov Turčianske Teplice, masáže lávovými kameňmi, rehabilitácie). Najzávažnejšie následky sa u navrhovateľa 1 prejavujú na trávení, tieto sa prejavujú asi 1 - 1 hodinu po konzumácii jedla. Problém navrhovateľ odstraňuje užívaním minerálnej vody pod názvom Cígeľka, ale to len pri miernejších formách dispeptického syndrómu trávenia. Cena jednej fľaše s obsahom 0,3 l je 0,82 eur. Pri silnejšej forme tohto syndrómu je nútený použiť domáci liečebný prostriedok, ktorý pozostáva z pomarančovej šťavy, do ktorej sa vmieša 1 1 kocky kvasníc. Tento nápoj je nútený pravidelne užívať a uprednostniť pred používaním liekov z dôvodu, že žalúdok navrhovateľa 1 neznáša tabletky. Dispeptický syndróm trávenia spôsobuje zvýšené náklady na odstránenie tohto syndrómu po každom jedle (užívanie Cígeľky a nápoja z kvasníc a pomarančovej šťavy), problémy pred pohlavným stykom. V roku 2013 sa začali výraznejšie prejavovať aj následky pri činnosti srdca, ktoré sa prejavujú sťaženým dýchaním. Od výskytu problémov s trávením v dôsledku dispeptického syndrómu trávenia sa asi po dvoch rokoch objavil na ľavej strane chrbta v oblasti stavca TH 5 - TH 7 podkožný vred. Tento navrhovateľ 1 po niekoľkých rokoch na jar (marec) tohto roku (2013) vytlačil. Asi dva mesiace po jeho odstránení sa objavil znova na tom istom mieste. Podľa čínskej reflexológie tráviace ťažkosti sa prejavujú práve výskytom vredu na TH 5 až TH 7, čo potvrdili aj maséri v SPA&AQUAPARK v Turčianskych Tepliciach počas masáže lávovými kameňmi.

Pokiaľ ide o následky na zdraví u navrhovateľky 2 ide o: a) veľmi obmedzená možnosť pohybovať sa v klimatizovaných priestoroch, b) počas zimy chlad sa dostáva cez uši a krk až k stavcom, c) výdavky na liečenie (Therma Care, masáže, rehabilitácie, namiesto dovolenky návšteva kúpeľov Turčianske Teplice), d) z dôvodu minútia peňazí na liečenie v kúpeľoch nemožnosť absolvovania riadnej dovolenky, napr. pri mori, e) obmedzený pohyb vo veternom počasí, najmä na jar, jeseň a hlavne v zime.

Súdnoznalecké dokazovanie zdravotného stavu navrhovateľov vykonané nebolo, pretože navrhovateľovi 1 je z jeho skúseností zrejmé, že odporcovia nechcú uznávať výsledky znaleckého dokazovania znalcom, ktorého navrhne poškodený. Pri výške škody bola zohľadnená skutočnosť, že pri trvalom poškodení zdravia sa jedná o škodu absolútnu, neodstrániteľnú, s trvalými následkami, ktoré sú nevyliciteľné.

Odporca spôsobil navrhovateľom škodu porušením právnej povinnosti, preto zodpovedá za vzniknutú škodu podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Výzvou na mimosúdne vyrovnanie zo dňa 17.9.2013 si navrhovateľ 1 uplatnil náhradu škody vo výške 15.000 eur a navrhovateľka 2 vo výške 10.000 eur. V tejto výzve bola odporcovi poskytnutá lehota 15 dní na zaplatenie dlhu.

Pretože neboli vykonané súdnoznalecké dokazovania následkov na zdravotnom stave navrhovateľov, boli sumy v návrhu stanovené len vlastným odhadom. Tento odhad obsahuje 4 zložky náhrad podľa Občianskeho zákonníka a to: a) náhradu za bolesť (bolestné) podľa § 444 Občianskeho zákonníka, b) náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 444 Občianskeho zákonníka, c) strata na zárobku podľa § 446 Občianskeho zákonníka, d) náhrada spojená s liečením škody na zdraví podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V rámci súdnoznaleckého dokazovania budú sumy stanovené na základe posúdenia zdravotného stavu navrhovateľov, pričom sa bude vychádzať z príslušnej vyhlášky.

Podaním doručeným súdu dňa 15.10.2013 navrhovateľa 1 a 2 rozšírili svoj návrh v časti úrokov z omeškania tak, že odporcu žiadali zaviazat' zaplatiť titulom náhrady škody navrhovateľovi 1 sumu 15.000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % dňom podania návrhu a navrhovateľke 2 sumu 10.000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % dňom podania návrhu, ako aj náhradu trov konania.

Uznesením č. k. 13C/347/2013-21 zo dňa 21.10.2013, právoplatným dňa 24.10.2013, súd pripustil zmenu petitu návrhu v znení: „Odporca je povinný v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku navrhovateľovi 1 zaplatiť náhradu škody vo výške 15.000 eur. K uvedenej škode je povinný zaplatiť aj úrok z omeškania vo výške 9,5%, ktorý začína plynúť dňom podania návrhu. Odporca je povinný v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku navrhovateľovi 2 zaplatiť náhradu škody vo výške 10.000 eur. K uvedenej škode je povinný zaplatiť aj úrok z omeškania vo výške 9,5 %, ktorý začína plynúť dňom podania návrhu. Odporca je povinný v lehote 3 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku obom navrhovateľom zaplatiť trovy konania.“

Odporca žiadal návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietnuť a zaviazat' ich na náhradu trov konania. Uviedol, že navrhovateľa nepredložili žiadne dôkazy o zodpovednosti odporcu za ich zdravotný stav. Odporca je vlastníkom a prenajímateľom bytu, ktorého sú navrhovateľa nájomcami a vykonáva výkon správy tohto bytu. Správa a užívanie tohto bytu sa spravuje Stanovami družstva, ďalšími vykonávacími predpismi a pokynmi samosprávy predmetného bytového domu. Keďže v čase, kedy

podľa navrhovateľov žiadali vykonať opravu systému vykurovania jednej miestnosti bytu, títo mali nedoplatok na zálohových platbách, samospráva domu odmietla dať Žiadanku na opravu. Odporca preto nemohol vady na vykurovaní odstrániť. K tejto skutočnosti sa vyjadrili zástupcovia bytového domu v potvrdení ku dňu 30.9.2013, ktorí dali súhlas s výmenou radiátora až po vyrovnaní nedoplatkov na nájomnom. Korešpondencia preukazuje len požiadavku navrhovateľov na výmenu radiátora a vysvetľovanie odporcu o dôvodoch, za ktorých je možné výmenu vykonať. To, že navrhovatelia boli dlžní na platbách nájomného, potvrdzujú listiny. Ak odporca neodstránil vadu na vykurovaní výmenou radiátora, mali navrhovatelia zvoliť postup podľa § 691 Občianskeho zákonníka a nečakať na zmenu rozhodnutia odporcu v tom, že vykoná opravu daného radiátora. Odporca spochybňuje nároky navrhovateľov čo do výšky, aj právneho základu. Návrh nie je odôvodnený žiadnym odborným lekárske posudkom, ktorým by bolo preukázané, že všetky navrhovateľmi uvádzané dopady na ich zdravotný stav v citovaných diagnózach zapríčinil nevymenený radiátor v jednej izbe bytu a teda, že odporca je zodpovedný za ich terajší zdravotný stav. Navrhovatelia nepreukázali, ako sa k požadovaným sumám dopracovali.

Uznesením č. k. 13C/347/2013-34 zo dňa 13.1.2014 súd navrhovateľov 1 a 2 vyzval, aby každý z navrhovateľov samostatne špecifikoval, svoje uplatnené nároky a to tak, že 1. v časti náhrady za bolesť presne špecifikujú konkrétne poškodenie na zdraví, od kedy do kedy trvalo, priebeh liečenia, odstraňovanie poškodenia na zdraví, predložili listinné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, 2. v časti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, podrobne skutkovo zdôvodnili, z akého dôvodu si uplatňujú tento nárok, v čom spočíva a doplnili posudok od príslušného odborného lekára s určením výšky bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, 3. v časti straty na zárobku uviedli, za aké obdobie si uplatňujú stratu na zárobku, presný výpočet straty na zárobku za dané obdobie s doložením listinných dokladov na preukázanie svojho tvrdenia, t. j. potvrdenie o príjme a výške čerpaných nemocenských dávok počas práceneschopnosti za príslušné obdobie od zamestnávateľa a príslušnej sociálnej poisťovne tak, aby bolo možné overiť výšku uplatneného nároku, 4. v časti náhrady spojenej s liečením škody na zdraví, presne špecifikovali náklady liečby, ktorých náhrady sa domáhajú, doložili doklady o ich úhrade.

V podaní doručenom súdu dňa 28.1.2014 navrhovatelia uviedli, že svoj petit formulovali všeobecným spôsobom, pretože neabsolvovali lekárske vyšetrenia. V časti náhrady za bolesť poukázali na § 5 ods. 1 z. č. 437/2004 Z.z. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odvíja od súdnoznaleckého posudku, preto výpočet v tejto časti náhrady škody môže nasledovať až po jeho absolvovaní. Výpočet robí lekár podľa § 7 zákona č. 437/2004 Z. z. Navrhovatelia poukazovali na to, že v návrhu uviedli, že súdnoznalecké vyšetrenia absolvujú až na základe požiadavky odporcu, resp. súdu. Podľa navrhovateľov by totiž bolo zbytočné absolvovať takéto vyšetrenia na vlastné náklady, pretože súdy ani odporca takéto výsledky neakceptujú. Pokiaľ ide o náhradu straty na zárobku, v najbližších dňoch požiadajú svojich zamestnávateľov o podrobné vyčíslenie straty na zárobku, na čo však potrebujú viac času. Pokiaľ ide o náhradu nákladov spojených s liečením, poukázali na pripojené fotokópie dokladov z elektronickej registračnej pokladnice z nákupu nápoja Cígeľka. Doklady o dočasnej pracovnej neschopnosti má k dispozícii bývalý zamestnávateľ navrhovateľa 1, preto ich navrhovateľ nemôže súdu poskytnúť. Fotokópie listov zdravotnej dokumentácie navrhovateľa 1 a navrhovateľky 2 by nespĺnili požadovaný účel, nakoľko odporca nie je oprávnený nahliadať ani oboznamovať sa s údajmi v ich zdravotnej dokumentácii. So zdravotnou dokumentáciou sa bude oboznamovať až súdny lekár na účely vypracovania znaleckého posudku. Poukazovali na to, že stanovenie výšky jednotlivých náhrad škôd je závislý od vypracovania znaleckého posudku. V podaní doručenom súdu dňa 21.3.2014, navrhovatelia predložili doklady o práceneschopnosti navrhovateľky 2, fotokópie zo zdravotnej dokumentácie navrhovateľa 1, fotokópie pokladničných dokladov preukazujúcich vynaloženie nákladov na liečbu. Uviedli, že ak budú predložené lekárske správy nedostačujúce, odporca môže súd žiadať o pribratie súdneho znalca z príslušnej zdravotnej oblasti.

Uznesením č. k. 13C/347/2013-56 zo dňa 28.3.2014 súd navrhovateľov opakovane vyzval na doplnenie návrhu, vzhľadom na to, že sa každý domáha štyroch samostatných nárokov, pričom z podaného návrhu a jeho doplnkov nie je zrejmé, v akej výške si každý z navrhovateľov uplatňuje svoje jednotlivé nároky voči odporcovi, t. j. v časti náhrady za bolesť, v časti náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, v časti straty na zárobku, v časti náhrady spojenej s liečením škody na zdraví.

V podaní doručenom súdu dňa 17.4.2014 navrhovateľa uviedli, že žalobný petit bude upravený po doručení súdnoznaleckého posudku, ktorý vypracuje súdom určený znalec. Mali za to, že ak by predložili znalecký posudok od znalca podľa vlastného výberu, súd ani odporca by ho v konaní neuznali.

Odporca k doplneným podaniam navrhovateľov, v podaní doručenom súdu dňa 5.6.2014 uviedol, že podľa jeho názoru nie je potrebné znalecké vyšetrenie zdravotného stavu navrhovateľov. Poukazoval na to, že znalecké dokazovanie je rovnocenné s inými dôkazmi, alebo vyjadreniami účastníkov, nie je iným dôkazom nadriadené, preto ani nemôže dať odpoveď na to, že príčinou zhoršenia zdravotného stavu navrhovateľa 1 a navrhovateľky 2 je zle fungujúci radiátor. Pokiaľ ide o predložené lekárske nálezy, odporca poukazoval na to, že podľa nich sa bolesti opakovali vždy v lete (vyšetrenie dňa 17.6.2010), avšak to nie je vykurovacím obdobím. Poukazoval tiež na to, že podľa vyjadrení navrhovateľa, tento očakáva, že súdneho znalca určí súd, nakoľko on nie je ochotný znášať trovy znaleckého dokazovania, napriek tomu predpokladá, že v konaní bude úspešný. Odporca preto žiadal návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietnuť.

Uznesením č. k. 13C/347/2013-67 zo dňa 4.9.2014 súd návrh navrhovateľov zo dňa 3.10.2013, v spojení s podaniami zo dňa 14.10.2013, zo dňa 28.1.2014, zo dňa 19.3.2014 a podaním zo dňa 12.4.2014 odmietol, keď dospel k záveru, že návrh navrhovateľov je neurčitý, keď títo nešpecifikovali, akej konkrétnej sumy sa každý domáhajú titulom jednotlivých uplatnených nárokov, teda bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia, nevyščísľili konkrétne svoju stratu na zárobok a nevyščísľili konkrétnu sumu liečebných nákladov. Na odvolanie navrhovateľov, v ktorom namietali, že žalobný petit bude upravený po doručení súdnoznaleckého posudku, na základe požiadavky odporcu, resp. súdu, Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 24Co/763/2014-78 zo dňa 1.7.2015, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie, nakoľko navrhovateľa si uplatnili spoločne čiastkové nároky zatiaľ úhrnnou sumou, s tým, že ich budú v priebehu konania špecifikovať. Súd má preto v ďalšom konaní trvať na špecifikácii týchto jednotlivých nárokov, vykonať navrhnuté dokazovanie vo vzťahu k nim a výsledky dokazovania náležite vyhodnotiť.

Súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom navrhovateľov 1 a 2, prednesom splnomocnenca odporcu, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, a to najmä Nájomnou zmluvou zo dňa 22.9.1995, Žiadosťou o vykonanie opravy zo dňa 3.10.2003 s kópiou podacieho lístka, Žiadosťou o zľavu na nájomnom zo dňa 29.1.2004, listom odporcu zo dňa 15.10.2003, Potvrdením odporcu, Vyjadrením odporcu zo dňa 9.12.2003, Listom navrhovateľa zo dňa 3.8.2004 - Prešetrenie mojich sťažností a uplatnenia nároku zľavy na nájomnom, Výzvou na mimosúdne vyrovnanie spôsobenej škody zo dňa 17.9.2013, dokladom o práceneschopnosti odporkyne 2, fotokópiami zo zdravotnej dokumentácie navrhovateľa 1, fotokópiami pokladničných dokladov o zakúpení nápojov Cígelka, o zaplatení vstupného do SPA&AQUAPARK v Turčianskych Tepliciach, o úhrade za masáže o zakúpení náplastí Therma Care, Stanovami Bytového družstva so sídlom v Trnave zo dňa 20.11.2002, Smernicou pre objednávanie a kontrolu vykonaných a údržbárskych prác, sumárnym výpisom úhrad spojených s užívaním bytu navrhovateľov za obdobie rokov 2003,2004; listom navrhovateľa zo dňa 25.9.2005, Žiadosťou o prevod bytu do osobného vlastníctva zo dňa 18.3.2007, Žiadosťou o vrátenie dlhodobu duplicitne účtovaných platieb za údržbu hydrofórky zo dňa 20.8.2003, Oznámením odporcu zo dňa 17.10.2003, e-mailovým Oznámením navrhovateľa zo dňa 8.3.2015 s odpoveďou odporcu zo dňa 9.3.2015, faktúrou č. 1908/05 zo dňa 30.9.2005 za vykonanie opravy, potvrdením o vykonaní prác zo dňa 30.9.2005, potvrdenkou o výdaji tovaru zo dňa 30.9.2005, Objednávkou na vykonanie opráv zo dňa 30.9.2005, Smernicou OSBD Trnava pre tvorbu a použitie fondu financovania údržby a investícií zo dňa 27.4.1989, ako aj oboznámením sa s ostatnými listinnými dokladmi a obsahom celého spisového materiálu a zistil nasledovný skutkový stav:

Navrhovateľ 1 v konaní uviedol, že odporca ako vlastník bytu, ktorého je navrhovateľ nájomcom, odmietol na žiadanku navrhovateľa vykonať opravu tečúceho vykurovacieho telesa a vykonanie tejto opravy podmieňoval tým, aby Žiadanku podpísali členovia Výboru samosprávy. Závada na vykurovacom telese bola v časti ako sa trubka napája na vykurovacie teleso, začala tam tiecť voda, vykurovacie teleso bolo nepoužiteľné. Navrhovateľ 1 závalu v zmysle Stanov nahlásil predsedovi výboru samosprávy pánovi E. ktorý keď prišiel, závalu odstránil tým spôsobom, že sa odstránila termohlavica, zastavil sa prívod teplej vody, radiátor sa uzatvoril a bol nefunkčný. Navrhovateľ 1 vedel ako má postupovať v zmysle stanov a Občianskeho zákonníka, hneď v ten deň dal žiadosť na Bytové družstvo, na vykonanie opravy, ide o žiadosť zo dňa 3.10.2003. Na túto žiadosť dostal odpoveď odporcu zo dňa 15.10.2003, kde odporca od navrhovateľa požadoval, aby podal Žiadanku s podpismi členov Výboru samosprávy. Navrhovateľ

dôvodil, že on tak urobil už predtým, keď dával Žiadanku s podpismi členov samosprávy, ide o podpisy členov samosprávy na Potvrdení Bytového družstva o tom, že navrhovateľ má nedoplatok, kde členovia výboru uviedli, že po vyrovnaní nedoplatku súhlasia s výmenou radiátora. Navrhovateľ uviedol, že túto Žiadanku dával pánovi J., tento bol potom s ním aj na Bytovom družstve, kde to navrhovateľ odovzdal. Navrhovateľ ešte raz odporcu vyzval na odstránenie závady listom zo dňa 14.10.2003, a potom mu odporca poslal odpoveď 15.10.2003, kde ho vyzvali na doručenie podpísanej Žiadanky. Navrhovateľ iný súhlas členov samosprávy okrem toho, ktoré dali na Potvrdení k nedoplatku, kde podmieňujú výmenu radiátora vyrovnaním nedoplatkov, nemal. Ďalšiu Žiadanku im nedával, pretože nevie, akú Žiadanku by ešte chceli. V liste zo dňa 29.1.2004 navrhovateľ požiadal o zľavu na nájomnom, predtým mal od nich ešte list zo dňa 9.12.2003. Hoci odporca uvádza, že mu nebola doručená Žiadanka, navrhovateľ mal za to, že Žiadanka s podpismi Výboru samosprávy nemohla byť doručená, lebo vykonanie opravy podmieňovali vyrovnaním nedoplatku. Podľa navrhovateľa mal odporca postupovať v zmysle žiadosti zo dňa 3.10.2003. Navrhovateľ uviedol, že už z Potvrdenia vedel, že Výbor samosprávy súhlas nedá. A Žiadanka bez súhlasu členov samosprávy je bezpredmetná, pretože už mali žiadosť o vykonanie opravy. Odporca namiesto toho, aby si plnil svoje povinnosti vyplývajúce zo Stanov a Občianskeho zákonníka, začal navrhovateľa zaťažovať úkonmi, ktoré nesúviseli s odstránením závady na vykurovacom telese. Navrhovateľ si uplatnil zľavu na nájomnom listom zo dňa 3.8.2004, zľavu mu neposkytli, pristúpili k oprave a v auguste alebo v septembri r. 2004 závalu odstránili, t.j. desať mesiacov po nahlásení. Celé vykurovacie obdobie rok 2003 - 2004 boli navrhovateľia bez tepla v spálni. Závala bola odstránená výmenou celého radiátora. K skutočnosti uvádzanej odporcom, že navrhovateľ si mal závalu odstrániť sám a potom si mal od odporcu vymáhať náhradu, navrhovateľ uviedol, že nepozná takých majstrov, ktorí by to mohli opraviť a mal za to, že v prvom rade mal túto závalu odstrániť odporca. Pokiaľ ide o postup odporcu, ktorý od neho žiadal predloženie Žiadanky s podpismi členov Výboru samosprávy, navrhovateľ poukazoval na to, že odporca voči nemu postupoval diskriminačne, keď rodine L., ktorí neplatili riadne za služby a neplatili ani riadne zálohové platby, vykonali opravu tečúcej toalety. Pokiaľ ide o dlhy, na ktoré poukazoval odporca, boli to dlhy po predchádzajúcom nájomcovi za osem mesiacov roku 1995, keď navrhovateľ dostal byt v auguste r. 1995. Zostávajúcich pár tisíc bolo na základe koncoročného zúčtovania zálohových preddavkov za niekoľko rokov na základe nepodložených skutočností. Počas zimy 2003 - 2004, keď bol radiátor nefunkčný, museli si navrhovateľkou dať do spálne malý plechový radiátor, išlo o prenosný elektrický radiátor. Večer s ním rozkúrili, ale nedalo sa pri tom spať, pretože to bol hlučný radiátor, ráno tam už bolo zima. Zima v izbe bola tiež z toho dôvodu, že sú tam staré okná z roku 1979 a strašne tam fúkalo. V ostatných miestnostiach kúrenie fungovalo. Ide o trojizbový byt + kuchyňa, v ktorom býva navrhovateľ s manželkou a so synom, ktorý býval vo svojej izbe.

Odporca v konaní uviedol, že v zmysle článku 31 ods. 3 vtedy platných Stanov Bytového družstva v Trnave, Výbor samosprávy môže z technických alebo estetických dôvodov určiť jednotlivé pravidlá upravujúce spôsob vykonania opravy alebo bežnej údržby bytu. Tieto pravidlá sú zahrnuté v Smernici pre objednávanie a kontrolu vykonávaných údržbárskych prác, kde v ods. 2 je uvedené, že na zahájenie akýchkoľvek prác na objekte, je zásadná podmienka doručenie Žiadanky na Bytové družstvo s podpisom predsedu členskej samosprávy, alebo jeho zástupcu. Keď navrhovateľ argumentuje tým, že odporca neodstránil vadu na predmete nájmu, mohol postupovať v súlade § 691 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého má nájomca po predchádzajúcom upozornení prenajímateľa závalu odstrániť v nevyhnutnej miere a od prenajímateľa požadovať náhradu účelne vynaložených nákladov. Tvrdenie navrhovateľa, že nemal k dispozícii majstra, ktorý by to opravil, považoval odporca za nerelevantné, podľa neho mal navrhovateľ v prípade takejto závady na predmete nájmu postupovať tak, že si sám takúto závalu odstráni. Zástupcovia samosprávy sa v potvrdení zo dňa 30.9.2003 vyjadrili tak, že súhlasia s výmenou radiátora u navrhovateľov, avšak iba za podmienky, že vyrovnejú všetky nedoplatky. Na základe tohto vyjadrenia Výboru samosprávy odporca opravu nevykonal, pretože postupoval v súlade so Stanovami článok 31 ods. 3 Stanov. Odporca teda postupoval v súlade s týmito internými dokumentmi. Podľa sumárneho výpisu úhrad spojených s užívaním bytu navrhovateľov za obdobie rokov 2003, 2004 mali navrhovateľia v čase, keď žiadali odporcu o opravu nedoplatok. Na základe vyjadrenia Výboru samosprávy, odporca k oprave pristúpil až po vyrovnaní nedoplatku, ktorý navrhovateľia uhradili v roku 2004.

Navrhovateľ 1 neskôr v konaní uviedol, že hoci predtým pred súdom uviedol, že radiátor bol vymenený v auguste r. 2004, našiel doklad, podľa ktorého k výmene radiátora došlo až na jeseň r. 2005, čo vyplýva z listu navrhovateľa zo dňa 25.9.2005, kde navrhovateľ upozorňuje odporcu, že radiátor začal prepúšťať v mieste kde bol odstavený. Túto písomnosť navrhovateľ 1 odovzdal za prítomnosti svojej manželky na Bytovom družstve pani T., ktorá bola kontaktnou osobou pre užívateľov bytu. Navrhovateľ

1 uviedol, že nemá vedomosť o tom, že by navrhovatelia v súvislosti s týmto listom vypisovali nejakú Žiadanku. Vykurovacie teleso bolo teda odstavené od 3.10.2003 dve vykurovacie sezóny. Začalo znova tiecť, pretože ako pustili vodu, zrejme sa to pokazilo. Navrhovateľ 1 poukazoval na to, že odporca účelovo prehadzuje svoje povinnosti na nájomcu, aby sa zbavil svojej zodpovednosti. Navrhovatelia nepoznali opravára, ktorý by im zabezpečil výmenu radiátora. Je to náročná oprava, ku ktorej bolo potrebné zakúpiť aj nový radiátor, pričom predpisy určujú počet článkov radiátora s ohľadom na plochu miestnosti. Preto ani domovník neodporúčal vymeniť vykurovacie teleso na vlastné náklady. Navrhovateľ 1 podotkol, že ak by pri oprave v byte využili služby Bytového družstva, toto účtovalo v tom čase výhodnú sadzbu 200 Sk za hodinu. Takto navrhovateľom vymieňali napríklad plynové hadice. Ďalším závažným dôvodom nevymeniť radiátor na vlastné náklady, bola navrhovateľova obava, že Bytové družstvo mu náklady na opravu nepreplatí. Odporca by tento postup odôvodnil tým, že navrhovateľ má údajne nedoplatky. Navrhovateľ uviedol, že podľa neho, vychádzajúc aj predchádzajúcich negatívnych skúseností s Bytovým družstvom, odporca ho chcel týmto postupom prinútiť, aby sa po vykonaní opravy na vlastné náklady obrátil na súd. V tom prípade by Bytové družstvo postupovalo tak, že by si uplatnilo svoju pohľadávku hoci fiktívnu, voči pohľadávke navrhovateľa. Takto chcelo navrhovateľa potrestať za to, že odmietal uznať fiktívne nedoplatky pri koncoročnom vyúčtovaní. Navrhovateľ 1 uviedol, že ako nájomca platil riadne do fondu prevádzky údržby a opráv, jeho obavy na nepreplatenie nákladov opravy vychádzali z jeho negatívnej skúsenosti s Bytovým družstvom, ako napríklad, keď Bytové družstvo nikdy nereagovalo na jeho žiadosť zo dňa 18.3.2002 o prevod bytu do osobného vlastníctva, alebo keď na žiadosť predsedov samosprávy bytových domov na R. Č.. XX, XX, XX, na vrátenie finančných prostriedkov dlhodobo duplicitne účtovaných za údržbu hydrofórky, odporca oznámil, že vracia peniaze za duplicitné účtovanie opravy hydrofórky, avšak iba za tri posledné roky, za predchádzajúce roky peniaze nevrátil pre premlčanie. V r. 2004, 2005 a 2006 navrhovateľ odporcu trikrát žiadal o nahliadnutie do účtovnej závierky, na čo mal ako člen družstva právo. Ani na jednu žiadosť odporca nereagoval. Ďalším dôkazom o tom, že odporca si neplní svoje zákonné povinnosti, sú žiadosti navrhovateľa z 30.8.2013, z 10.10.2014 a z 8.3.2015, ktorými žiadal o využívanie rekonštruovaných priestorov na bicykle. Do dnešného dňa odporca navrhovateľovi nezabezpečil uplatnenie tohto práva, odpovedal e-mailom zo dňa 9.3.2015, ktoré vyjadrenie je podľa navrhovateľa právny nezmysel, pretože ako nájomca nepotrebuje súhlas všetkých vlastníkov bytov k využívaniu spoločných nebytových priestorov. Navrhovateľ poukazoval na to, že aj keby jeho nedoplatky boli skutočné a oprávnené, žiadny zákon v tom čase nedával odporcovi právo odmietnuť vykonať opravu, najmä keď išlo o havarijný stav. Odporca mal postupovať tak, že mal vykonať opravu radiátora a nedoplatky si mal vymáhať súdnou cestou. Smernica predložená odporcom nebola distribuovaná medzi nájomcov družstevných bytov, navrhovatelia s ňou neboli oboznámení, preto nemohla byť pre nich záväzná. Ak sa odporca odvoláva na jednotné pravidlá podľa Stanov Bytového družstva, je zrejmé, že vtedajší Výbor samosprávy ich porušil, pretože rodine L. U. vykonal opravu záchoda napriek tomu, že boli chronickými neplatičmi zálohových platieb. Navrhovateľ uviedol, že nemohol predložiť odporcovi vyplnenú Žiadanku na opravu, pretože ak takýto doklad vôbec existoval, mal ho k dispozícii iba predseda samosprávy. Tento však navrhovateľom žiadnu Žiadanku neposkytol. Výmena radiátora bez predloženej Žiadanky na jeseň r. 2005 odporcom preukázala, že v októbri 2003 nebola dôvodom na odmietnutie opravy nevyplnená Žiadanka, ale úmyselná a zámerná neochota. Okrem toho negatívne vyjadrenie členov samosprávy nie je právne záväzné, pretože nemôže prenajímateľa zbavovať povinností vyplývajúcich z Občianskeho zákonníka a Stanov, pokiaľ sa jedná o havarijný stav.

Navrhovateľka 2 v konaní k uplatnenej náhrade škody uviedla, že v byte im praskol radiátor, s manželom to začali hneď riešiť. Navrhovateľka 2 bola oboznámená s manželovými krokmi, všetko konkrétne riešil navrhovateľ 1. Radiátor v nočných hodinách praskol, zobudili sa na mokrú podlahu v spálni. Prasklo niečo v spodnej časti, valila sa voda, vytopili susedov, museli to hneď riešiť. Navrhovateľ 1 išiel za domovníkom, hlásil mu, že praskol radiátor, aby sa prišiel pozrieť. Pán J. neprišiel ihneď, ale asi na druhý deň, povedal, že sa to musí vypnúť, aby susedia nemali problémy. Kým prišiel pán J. radiátor stále tiekol. Pán J. povedal, že sa to bude musieť vymeniť, prišiel potom ešte raz s uzatváracím ventilom, ďalej to neriešil. Navrhovateľ 1 navrhovateľku 2 informoval o jeho komunikácii s Bytovým družstvom. Dve sezóny boli navrhovatelia bez tepla. Navrhovateľka 2 nevedela uviesť, kedy presne bola oprava vykonaná, vymenili pritom celý radiátor. Vzhľadom na to, že boli bez tepla, navrhovatelia si požičali od rodičov starý fúkací radiátor, ktorý mal hlučný ventilátor, bol malý, nedalo sa s ním dostatočne vykurovať. Byt navrhovateľov je trojizbový, podľa navrhovateľky 2, v obývačke bol ešte pred kúpou bytu asi v r. 1997 menený radiátor, avšak tento nezodpovedal miestnosti. V detskej izbe býval syn. Iným spôsobom navrhovatelia situáciu neriešili, pretože sa spoliehali na to, že Bytové družstvo to vyrieši. Pokiaľ ide

o spávanie, resp. zdržiavanie sa v miestnosti, kde nefungoval radiátor, navrhovatelia asi hodinu pred spaním nechali nafúkať prenosným radiátorom teplo, potom ho vypli, lebo bol hlučný, spali v tejto miestnosti. V miestnosti mali pocity chladu, zimy. Nerobili s tým nič viac, len sa viacej zakryli, mali paplón a deku. V tejto miestnosti mávali dvere zatvorené. Inak navrhovatelia túto situáciu neriešili, trvalo to dlho, odporca to stále neriešil. Škoda na zdraví navrhovateľky spočíva v tom, že má problémy s krčnou chrbticou, z čoho jej začali opúchať uzliny. Problémy s krčnou chrbticou začala mať v r. 2004, 2005. Prejavovalo sa to bolesťami a opuchmi krčnej chrbtice. Bola u lekára. Má lekárske správy z neurológie a ortopédie. Bola tiež práceneschopná asi pol roka, zrejme v r. 2011. Navrhovateľka 2 má problém s celkovým držaním, začínajú jej vysychať väzivá od krčnej chrbtice. V r. 2003, 2004 a 2005 bola zamestnaná vo výskumnom laboratóriu v bývalej TAZ. Robila rozbery odpadových vôd, vedenie laboratória. Táto práca nebola podľa nej náročná na státie, či sedenie. Od roku 2003 navrhovateľka 2 neutrpela žiadne úrazy, zlomeniny, nebola na nič operovaná, nebola hospitalizovaná, nemala iné vážne ochorenie. Škoda na zdraví sa u nej teda prejavila na krčnej chrbtici, v súčasnosti jej to postupuje, je to už na celej chrbtici. Každé štyri mesiace chodíeva k neurologičke, lieky neberie, od minulého roku podstupuje ozónovú liečbu na chrbticu, ktorú dostáva v injekciách, ktoré sa pichajú do chrbtice, sú to asi 2 - 3 injekcie za štyri mesiace. Podľa navrhovateľky súvisia jej bolesti krčnej chrbtice s nevymeneným radiátorom z toho dôvodu, že lekárka sa jej pýtala, či náhodou nenachladla, či bola v studenom prostredí, navrhovateľka lekárke povedala, že spáva v nevykúrenej miestnosti. Lekárka navrhovateľke nedala žiadne odporúčanie, dala jej liečbu, pichali sa jej injekcie, dostávala do ramien dve - tri injekcie z ortopédie. Škoda na zdraví navrhovateľky 2 teda spočíva v poškodení krčnej chrbtice a s tým súvisiace opuchy lymfatických uzlín.

Odporca k tvrdeniam navrhovateľov v písomnom podaní zo dňa 21.3.2016 uviedol, že Stanovy Bytového družstva z roku 2002 neupravujú bližšiu špecifikáciu pojmu drobné opravy, resp. bežná údržba. Odporca sa riadil § 5 a nasl. nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka. Predmetná oprava, resp. výmena radiátora je v súlade s čl. 4 Smernice pre tvorbu a použitie fondu financovania údržby a investícií, kde je uvedené, že po termíne 31.12.1991, teda od 1.1.1992 budú z prostriedkov fondu hradené iba výmeny radiátorov, plynových šporákov, plynových ohrievačov a nátery okien. Poukazoval na to, že navrhovateľ 1 predložil súdu list zo dňa 25.9.2009, ktorým upozorňuje odporcu, že radiátor začal prepúšťať v mieste, kde bol odstavený a ten odovzdal na bytovom družstve. Z navrhovateľovho tvrdenia je zrejme, že nemá vedomosť o tom, že by v súvislosti s týmto listom vyplňoval nejakú Žiadanku. Toto tvrdenie navrhovateľa odporca považuje za účelové, nakoľko zo Žiadanky, ktorú odporca predkladá súdu je nespochybniteľné, že Žiadanku podpísal navrhovateľ 1, kde okrem iného uviedol dôležité upozornenie na druhej strane, ktoré je identické s listom zo dňa 25.9.2005. Z toho podľa odporcu vyplýva, že navrhovateľ 1 na pojednávaní netvrdil pravdu. Odporca uviedol, že nepopiera, že vykurovacie teleso bolo odstavené od 3.10.2003, avšak podľa odporcu navrhovatelia mali možnosť postupovať podľa § 691 Občianskeho zákonníka. Konanie, resp. nekonanie navrhovateľov možno posudzovať aj na základe porušenia všeobecnej preventívnej povinnosti v súvislosti s predmetom konania a v zmysle Občianskeho zákonníka. Nie sú pravdivé tvrdenia navrhovateľa 1, že odporca použil na odmietnutie vykonania opravy radiátora fiktívne nedoplatky. Odporca nechcel svojim postupom prinútiť navrhovateľov, aby si po vykonaní opravy na vlastné náklady uplatňovali pohľadávku prostredníctvom súdu. Listiny, ktoré navrhovatelia predložili, a to žiadosť o prevod bytu do osobného vlastníctva, vrátenie finančných prostriedkov dlhodobo duplicitne účtovaných za údržbu hydrofórky, nesúvisia s predmetom sporu. Irelevantné je tvrdenie navrhovateľa 1, že nemohol predložiť Žiadanku, nakoľko ju nemal k dispozícii. Odporcovi nie je zrejme, ako sa potom na žiadanku dostal podpis navrhovateľa 1, spolu s odkazom na zadnej strane žiadanky. Výmena radiátora bez predloženej Žiadanky nepreukázala, že dôvod odporcu na odmietnutie opravy bol úmyselný a zámerný. Oprava v roku 2005 prebehla na základe platne vyplnenej Žiadanky, ktorá obsahovala všetky základné a formálne náležitosti, aké mala v zmysle smernice obsahovať. Odporca ako družstvo, upravuje jednotlivé práva a povinnosti prostredníctvom Stanov. Navrhovateľ 1 ako člen družstva mal a musel vedieť, v čom spočívajú jeho práva a povinnosti vyplývajúce z titulu bývajúcего člena družstva. Odporca postupoval v zmysle Stanov a vnútorných predpisov, ktoré boli platné a účinné. V roku 2003 vydali členovia samosprávy súhlasné stanovisko s opravou radiátora v súlade s čl. 31 ods. 3 Stanov, kde však túto podmienili uhradením všetkých nedoplatkov a okrem toho nebola predložená objednávka na vykonanie opravy v byte, odporca nemohol postupovať inak. Žiadanka na vykonanie opravy mu v roku 2003 nebola doručená a teda odporca nemal podklad, na základe ktorého by mohol vykonať opravu. Na túto skutočnosť bol navrhovateľ upozornený listom zo dňa 15.10.2003, kde okrem iného je poučený odporcom o postupe pri vykonaní opravy. Z uvedeného listu teda navrhovateľ 1 mal vedomosť ako

postupovať a jeho tvrdenia o neznalosti vnútorných predpisov sú účelové a bezpredmetné. Oprava radiátora bola vykonaná v roku 2005, kde odporcovi bola riadne doručená žiadanka spolu so všetkými náležitosťami, aké stanovovala Smernica pre objednanie a kontrolu vykonaných opráv a údržbárskych prác a preto odporca mohol vykonať výmenu radiátora.

Navrhovateľ 1 k tomu uviedol, že takú Žiadanú, ako predložil odporca v konaní, alebo jej kópiu doma k dispozícii nemá. Netvrdí však, že podpis na Žiadanke, ktorú predložil odporca, nie je navrhovateľov. Pravdepodobne k tomu došlo tak, že odporca navrhovateľom neumožnil prefotiť prvú stranu, ale na podrobnosti ohľadom tejto Žiadanky sa navrhovateľ 1 nepamätá. Z predloženej Žiadanky však vyplýva, že odporca zavádzal na doterajších pojednávaniach, že nemal takúto Žiadanú k dispozícii. V stanovách Bytového družstva sa nenachádza žiadny odkaz na Smernicu o vykonávaní opráv a údržby, slovo smernica sa v Stanovách vôbec nenachádza. Predložená Smernica je v danom prípade irelevantná a keďže o žiadanke sa hovorí v tejto Smernici, aj táto je irelevantná. Bytové družstvo malo záujem na zatajovaní vnútorných predpisov pred nájomcami. Nájomcom neboli predložené ani Stanovy Bytového družstva. Navrhovateľ 1 má za to, že radiátor bol vymenený v septembri 2005. K samotnej žiadanke navrhovateľ uviedol, že tak ako im bola predložená v roku 2005, takisto im mohla byť predložená v roku 2003. Odvolávanie sa odporcu na Žiadanú je len účelovým zbavovaním sa zodpovednosti.

Miestnosť, kde bol pokazený radiátor má rozmery 2,6 m x 3,5 m, išlo o spálňu. Byt navrhovateľov sa nachádza na 4. poschodí 13 poschodovej bytovky. Spálňa je situovaná medzi dvomi izbami, obidve tieto izby sú ešte bytom navrhovateľov. Najväčšia izba, ktorá bola z jednej strany tejto spálne, v tom čase ešte nebola zariadená, takže sa tam nekúrilo, kúrenie tam si navrhovateľia vyplí. Obývačka bola nezariadená, prázdna, pretože navrhovateľia nemali peniaze na jej zariadenie. V roku XXXX sa narodil syn, a to sú výdavky. V obývačke sa nezdržiavali, boli tam veci, ktoré nepotrebovali. Kúrenie tam mali stiahnuté. Obývačku zriadili asi vtedy, keď navrhovateľom vymenili radiátor. V izbe 2,6 x 3,5 m, t.j. v spálni mali dve postele, ktoré boli pod oknom, pričom po oboch stranách pri vstupe sú skrine, takto tam ostáva voľný priestor 1,5 x 1,3 m, ktorý slúži na otváranie dverí, z tohto dôvodu tam nebolo vhodné dávať nejaký stojaci radiátor. Okná boli staré, prefukovalo, boli pôvodné z roku 1979, ťažko sa to vykurovalo. Navrhovateľ 1 uviedol, že si nepamätá, či teplotu v spálni merali. Uviedol, že už ráno tam bola zima. Navrhovateľ uviedol, že v tejto miestnosti sa zdržiavali každú noc okrem toho, keď bol 2 krát do týždňa na nočných zmenách. Skutočnosť, že v miestnosti sa nekúrilo pociťovali hlavne ráno, večer sa to vykúrilo. Bolo tam príliš chladno, v roláku alebo v šále sa podľa navrhovateľa spať nedá, ani s náplastami Therma Care sa spať nedá. Navrhovateľ 1 uviedol, že spávali pri zatvorených dverách na spálni, radiátorom sa tam aj preto nedalo kúriť, pretože by sa nedali otvoriť dvere. Krčné a hrudné stavce sa u navrhovateľa 1 začali prejavovať asi po dvoch rokoch, v roku 2006 bol prvýkrát na FRO na poliklinike na rehabilitácii. Pokiaľ ide o poškodenie zdravia navrhovateľa 1, začalo to najprv hrudnými stavcami, potom krčnými stavcami. Hrudné stavce sa začali prejavovať už v roku 2006, za pár mesiacov na to krčné stavce. Navrhovateľ 1 pravidelne chodil s týmito problémami k lekárovi, začal tam chodiť v roku 2006, a to pravidelne, ide o cerviko-brachiálny syndróm. Z tohto syndrómu mu vznikla aj bolesť pravého ramena, s ktorým bol tiež niekoľkokrát u Y. A., neurologičky aj u Y. N., I. Y. A. E. Y. S. tvrdili, že to môže byť práve z toho syndrómu. Ďalej sa to začalo prejavovať v roku 2006, kedy mu začali vyskakovať hrudné stavce, ide o TH5, TH6, TH7. Potom začal mávať asi od roku 2010 búšenie v ušiach, hlavne nad ráno počas spánku, Y. V. na ORL, ktorá mu namerala na jednom uchu o 20 % zníženie funkčnosť sluchu. Tento cerviko-brachiálny syndróm sa prejavoval tiež pri cvičení, pri dvíhaní činky nad 8 kg navrhovateľa začalo pichať na týchto stavcoch. V súčasnej dobe mu to neprekáža, ale do 50 rokov musel u zamestnávateľa absolvovať fyzické previerky, nemohol sa na ne až tak pripraviť. Navrhovateľ uviedol, že mu boli predpisované lieky, avšak nemôže ich brať z dôvodu dispeptického syndrómu. Spočiatku lieky bral, ale neskôr mu to robilo problémy. Preto sa zamerlal na rehabilitácie na FRO na poliklinike v Trnave, keďže od roku 2006 sa navrhovateľia nemôžu kúpať na kúpaliskách a prírodných jazerách kvôli chladnej vode, museli začať navštevovať kúpele na vlastné náklady, a to pravidelne, od roku 2011, posledné tri roky chodia 2 - krát do roka. Pri cerviko-brachiálnom syndróme musí mať voda aspoň 28 stupňov. Od roku 2003 nemal navrhovateľ žiadny úraz ani haváriu. Úraz mal v r. 2008, bol to násilný trestný čin, mal fraktúru nadočnicového oblúka, pri tomto zranení neboli postihnuté ani krčné ani hrudné stavce. Navrhovateľ sa domnieva, že práve tým, že mu odporca nevymenil radiátor, má tieto zdravotné následky, pretože miestnosť sa do rána vychladila, na ramenách mali chlad, preto musia dodnes v tejto miestnosti kúriť, pretože ak by sa ochladila, cítili by na týchto stavcoch chlad. Pri porovnávaní spotreby tepla v jednotlivých miestnostiach od spoločnosti Yzamer je zrejmé, že v tejto miestnosti sa najviac kúri. Cerviko-brachiálny syndróm sa začal prejavovať v roku 2006, zhoršovalo sa to, preto sa navrhovateľ rozhodol podať žalobu. O cerviko-brachiálnom syndróme sa však dozvedel až v roku 2010. Navrhovateľ

uviedol, že Potvrdenie o nedoplatku, kde je stanovisko Výboru samosprávy, že súhlasí s výmenou po vyrovnaní nedoplatku, odovzdal na bytovom družstve. Navrhovateľ 1 uviedol, že navrhovatelia návrhy na znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo neďávali, poukazovali len na všeobecnú prax, že sa to tak robí.

Odporca v konaní vzniesol námietku premlčania k celému uplatnenému nároku navrhovateľov v súlade s § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V rámci tejto námietky premlčania poukazoval na rozhodnutie súdu pod zn. R9/1986, v zmysle ktorého ak odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, do uplatnenia práva na náhradu škody, uplynie čas uvedený v ustanovení § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a škodca namieta premlčanie, právo sa premlčalo, aj keď ide o škodu spôsobenú úmyselne. Neprichádza tu do úvahy objektívna 10-ročná premlčacia doba v zmysle ods. 2 citovaného ustanovenia. Ďalej poukazoval na to, že v priebehu konania neboli žiadnym spôsobom preukázané predpoklady zodpovednosti za škodu, a to protiprávne konanie, škoda, kauzálny nexus. Poukazoval na to, že na predloženej Žiadanke je z druhej strany text s podpisom navrhovateľa 1, kde upozorňuje na protiprávne konanie. Navrhovateľ 1 teda netvrdil pravdu v tom, že nemohol predložiť vyplnenú Žiadanku, mal vedomosť o tom, že Žiadanka bola vyplnená, podpísaná a odovzdaná. Čo sa týka tvrdenia navrhovateľa 1 v tom zmysle, že je právne irelevantná predložená Smernica z roku 1994, že nie je vôbec obsiahnutá v Stanovách družstva, odporca poukazoval na to, že Bytové družstvo má zo zákona oprávnenie vydávať Stanovy, ktorými popisuje členské práva a povinnosti, ako aj samotný chod družstva, to vyplýva pre jej členov. Smernica z roku 1994 sa vzťahuje na fond opráv, na ktorý sú nájomcovia ako aj vlastníci domov povinní v zmysle zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov prispievať úhradami. Akákoľvek argumentácia, že sa na Smernicu nemôže prihliadať je bezpredmetná. Bytové družstvo nezatajuje žiadne vnútorné predpisy. Odporca sa nevedel vyjadriť k tomu, či resp. prečo navrhovateľom neboli predložené Stanovy a Smernice. Poukazoval však na to, že nájomcovia a vlastníci bytov sú s takýmito dokumentmi oboznamovaní na schôdzach, resp. na miestach obvyklých. Odporca na záver uviedol, že návrh navrhovateľov je neopodstatnený, čo do rozsahu a výšky žalovaného nároku vrátane premlčania celého nároku a vzhľadom na uvedené žiadal, aby súd návrh zamietol v celom rozsahu a zaviazal navrhovateľov uhradiť odporcovi trovy právneho zastúpenia.

Podľa predloženej Nájomnej zmluvy zo dňa 22.9.1995, táto bola uzatvorená medzi odporcom a navrhovateľom 1 ako členom družstva, na 3-izbový byt č. 21 na 4. poschodí na ul. R. XX U. M. s tým, že v zmysle ust. § 703 - 704 Občianskeho zákonníka vznikol uzavretím tejto nájomnej zmluvy spoločný nájom bytu manželmi. Spoločným nájomcom je manželka člena H. spoločné členstvo manželov podľa § 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzniklo dňa 30.8.1995. Byt pozostáva z 3 izieb, kuchyne a príslušenstva s celkovou úžitkovou plochou 63,02 m². V zmluve bola dohodnutá celková úhrada za užívanie bytu a služby vo výške 1.029 Sk (t. j. 34,16 eur) s tým, že zmeny vo výške úhrad vykoná predstavenstvo bytového družstva a rozhodnutie doručí nájomcovi. Súčasťou nájomného je tiež čiastka určená na dotáciu fondu na financovanie údržby a investícií. Podľa čl. 7 Zmluvy, ďalšie práva a povinnosti prenajímateľa a nájomcu sú upravené v Stanovách družstva. Zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú.

Podľa listiny - Žiadosť o vykonanie opravy zo dňa 3.10.2003, navrhovateľ 1 odporcovi podľa čl. 33 Stanov nahlasuje závalu na vyhrievacom telese - radiátore v byte č. 21, konkrétne v najmenšej obytnej miestnosti t. j. spálni, pričom závala sa prejavuje tým, že uniká voda zo spoju radiátora a prívodnej trubky. Navrhovateľ 1 zároveň žiadal o odstránenie tejto závaly v čo najkratšom čase, vzhľadom na blížiace sa vykurovacie obdobie. Závalu obhliadol aj predseda členskej samosprávy T. Podľa pripojenej kópie podacieho lístka, navrhovateľ 1 zaslal túto žiadosť odporcovi dňa 4.10.2003.

Podľa listiny - Žiadosť o vykonanie opravy zo dňa 14.10.2003, navrhovateľ 1 reaguje na odpoveď odporcu v ktorej sa odporca odvoláva na Smernicu, avšak navrhovateľ 1 uvádza, že predseda samosprávy p. J. mu na jeho žiadosť neposkytol Smernicu, lebo žiadnu nevlastní. Navrhovateľ 1 uvádza, že všetky zálohové platby z jeho strany sú zaplatené. Namieta, že odporca nemá právo odmietnuť vykonanie opravy radiátora počas zimného vykurovacieho obdobia. Upozorňuje, že pred dvomi týždňami museli s p. Gálom uzavrieť prívod vody do radiátora na termoregulačnom ventile, preto navrhovateľ žiada o bezodkladné vykonanie opravy - výmeny vykurovacieho telesa. Navrhovateľ 1 žiadal tiež o zaslanie odporcom zmieňovanej Smernice o spôsoboch vykonania drobných opráv v bytoch.

Podľa listu odporcu - Oprava v byte, zo dňa 15.10.2003, odporca navrhovateľovi 1 k jeho listu doručenému odporcovi dňa 6.10.2003, v ktorom žiada o opravu na vykurovacom telese, oznamuje,

že v čl. 31 ods. 3 Stanov bytového družstva je stanovené, že Výbor samosprávy môže z technických alebo z estetických dôvodov určiť jednotné pravidlá upravujúce spôsob vykonania všetkých drobných opráv, alebo bežnej údržby bytu. Tieto pravidlá sú zahrnuté v Smernici pre objednávanie a kontrolu vykonávaných údržbárskych prác, kde v druhom odseku je uvedené, že na zahájenie akýchkoľvek prác na objekte je zásadná podmienka doručenie Žiadanky na Bytové družstvo s podpisom predsedu členskej samosprávy, alebo jeho zástupcom. Preto odporca žiada o doručenie podpísanej Žiadanky na údržbu odporcovi, kde bude zároveň dohodnutý termín opravy.

Z listiny - Žiadosť o zľavu na nájomnom zo dňa 29.1.2004 vyplýva, že navrhovateľ 1 si voči odporcovi uplatnil zľavu na nájomnom, za október až december r. 2003 a január roku 2004 do konca vykurovacieho obdobia, resp. do odstránenia a výmeny nefunkčného vykurovacieho telesa, vypočítanej s ohľadom na plochu 8,28 m² izby, v ktorej je nefunkčný radiátor. Zľavu si uplatňuje z dôvodu, že odporca vykurovacie teleso nevymenil, napriek písomným výzvam a žiadostiam navrhovateľa zo dňa 4.10.2003 a 18.10.2003.

Podľa Potvrdenia odporcu (nedatovaného), má navrhovateľ ku dňu 30.9.2003 na konte úhrad za užívanie bytu nedoplatok. Na potvrdení je rukou dopísané: „Po vyrovnaní nedoplatku Výbor samosprávy bloku R. XX, súhlasí s výmenou radiátora: podpisy - J., N., F.“.

Podľa Vyjadrenia odporcu zo dňa 9.12.2003, adresovaného navrhovateľovi 1, odporca okrem iného uvádza, že na Bytové družstvo Trnava doteraz nebola doručená Žiadanka so súhlasom Výboru samosprávy bloku, resp. predsedu bloku na realizáciu opravy v byte, keď o postupe vyhotovenia opravy navrhovateľa informovali listom zo dňa 15.10.2003.

Z listu navrhovateľa 1 zo dňa 3.8.2004 adresovaného odporcovi vyplýva, že žiada o prešetrenie žiadosti o vykonanie opravy (výmeny vykurovacieho telesa), ktorú zaslal doporučeným listom zo dňa 3.10. a 14.10.2003. Upozorňuje, že vykonanie opravy nemožno podmieňovať schválením Výboru členskej samosprávy na základe posúdenia výšky nedoplatkov. Žiada tiež o prešetrenie žiadosti o zľavu na nájomnom.

Výzvou na mimosúdne vyrovnanie spôsobenej škody zo dňa 17.9.2013, navrhovateľa 1 a 2 odporcu vyzvali na zaplatenie náhrady škody pre navrhovateľa 1 v sume 15.000 eur a pre navrhovateľku 2 v sume 10.000 eur, do 15 dní od doručenia výzvy, a to vzhľadom na skutočnosť, že odporca včas nevymenil v byte navrhovateľov nefunkčné vykurovacie teleso, následkom čoho mali nedostatočnú izbovú teplotu v spálni počas zimy - vykurovacej sezóny roku 2003-2004, čím im vznikla škoda na zdraví.

Podľa potvrdenia zamestnávateľa navrhovateľky 2 zo dňa 16.12.2013, táto do obdobia jedného roku pred skončením zamestnania (t. j. 31.12.2013), bola práceneschopná v období od 2.4.2013 - 14.4.2013 t. j. 13 dní a od 20.8.2013 do 31.12.2013, t. j. 134 dní.

Navrhovateľ predložil fotokópie lekárskeho správ: zo vstupného vyšetrenia rehabilitačnej liečby zo dňa 6.2.2014, správu rehabilitačného oddelenia z 18.6.2013, všeobecného lekára zo dňa 29.7.2013, správu zo dňa 7.10.2013, lekárskeho nález neurologickej ambulancie zo dňa 17.6.2011, správu otorinolaryngológa zo dňa 9.7.2012, správu z kontroly u Y. Q.- fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia zo dňa 7.7.2010, lekárske správy z 12.10.2010, 4/2011, zo dňa 16.6.2011, 26.7.2011, ďalšie správy zo dňa 19.6.2006, 23.6.2006, 12.7.2006, 6.9.2006, 11.9.2006, 21.9.2006, 17.6.2010, 8.2.2010, 17.6.2010, 2/2006, 31.5.2006, 1.6.2006, 9.6.2006, 12.6.2006, 16.6.2006. Ďalej navrhovateľ predložil kópie pokladničných dokladov o úhrade za rehabilitačnú liečbu v Slovenských liečebných kúpeľoch Turčianske Teplice a.s., o nákupe minerálnej vody Cígeľka, nákupe náplastí Therma Care.

Podľa Stanov Bytového družstva so sídlom v Trnave zo dňa 20.11.2002, ich čl. 12 bod 1 písm. f) člen družstva je povinný najmä hradiť opravy v byte súvisiace s jeho užívaním, najmä náklady spojené s bežnou údržbou bytu ktoré nie sú hradené z fondu prevádzky, údržby a opráv; písm. m) rešpektovať smernice, rozhodnutia, nariadenia a zásady prijaté orgánmi družstva, všeobecne záväzné predpisy a konať v súlade s nimi. Podľa čl. 31 bod 1 Stanov, družstvo je povinné zabezpečiť členovi - nájomcovi družstevného bytu plný a nerušený výkon jeho práv spojených s užívaním bytu. Je povinné najmä odovzdať mu byt v stave spôsobilom na riadne užívanie a na plnenia poskytované s užívaním bytu. Podľa čl. 31 bod 2 Stanov, všetky opravy v byte, na ktoré sa podľa rozhodnutia družstva netvorí fond prevádzky, údržby a opráv, súvisiace s jeho užívaním a náklady spojené s bežnou údržbou hradí

nájomca (spoloční nájomníci). Podľa čl. 31 bod 3 Stanov, výbor samosprávy môže z technických alebo estetických dôvodov určiť jednotné pravidlá upravujúce spôsob vykonania všetkých drobných opráv alebo bežnej údržby bytu. Podľa čl. 32 bod 1 Stanov, ak družstvo nesplní svoju povinnosť odstrániť závady, ktoré bránia riadnemu užívaniu bytu alebo ktorými je výkon nájomcovho práva ohrozený, má nájomca právo po predchádzajúcom upozornení družstva závady odstrániť a požadovať v nevyhnutnej miere od družstva náhradu účelne vynaložených nákladov. Podľa článku 84 bod 2 písm. b) Stanov, výbor samosprávy najmä sleduje technický stav objektov bytového hospodárstva, upozorňuje družstvo na potreby vykonávania opráv a údržby, spolupracuje pri ich zabezpečovaní.

V zmysle čl. 3.3 Údržba a opravy v bytových jednotkách, Smernice pre objednávanie a kontrolu vykonaných opráv a údržbárskych prác Bytového družstva Trnava vydaných dňa 27.7.1994, účinných od 1.9.1994, údržba a opravy v bytových jednotkách sa vykonáva spôsobom dodávateľským resp. vlastnou údržbou bytového družstva. Podľa písmena a) čl. 3.3, zásadná podmienka na vykonanie požadovaných prác je predloženie „žiadanky“ na Bytové družstvo podľa predpísaného vzoru ako v bode 3.2.1a tejto Smernice, Žiadanka na údržbu resp. opravu v byte musí obsahovať: identifikačné údaje (meno užívateľa bytu, ulicu, č. bytu, poschodie), presne vyšpecifikovaný druh a rozsah požadovaných prác, miesto a dátum vystavenia žiadanky, podpis žiadateľa - užívateľa bytu, podpis predsedu členskej samosprávy bloku resp. vyjadrenie. Neúplne vyplnená žiadanka musí byť postúpená na doplnenie. Len na základe kompletnej žiadanky sa môžu vykonať požadované práce - inak sa to považuje za porušenie pracovnej disciplíny a rieši sa v zmysle Zákonníka práce. Za zabezpečenie správneho doplnenia žiadanky zodpovedá príslušný odborný pracovník BD. Kontrolou je poverené stredisko údržby - zodpovedný pracovník strediska údržby. V prípade, že pôjde o opravu resp. údržbu financovanú z fondu GO, BO bloku - musí byť na žiadanke doslovné vyjadrenie „súhlasu“ s podpisom predsedu členskej samosprávy bloku. Prílohou č. 1 predmetnej Smernice, je ŽIADANKA - Objednávka na vykonanie opráv.

Podľa odporcom predloženého sumárneho výpisu úhrad spojených s užívaním bytu navrhovateľov za obdobie roku 2003, suma predpísaných platieb bola 39.312 Sk, suma prijatých platieb bola 36.518 Sk, na konte bolo - 3.307 Sk. Podľa sumárneho výpisu úhrad spojených s užívaním bytu navrhovateľov za obdobie roku 2004, suma predpísaných platieb bola 43.712 Sk, suma prijatých platieb bola 41.822 Sk, na konte bolo - 2.576 Sk.

Podľa listu navrhovateľa zo dňa 25.9.2005, tento upozorňuje odporcu, že vykurovacie teleso je dva roky nefunkčné a začína ohrozovať aj nájomníkov na nižšom poschodí z dôvodu, že hlavica pomerového merača tepla bola za prítomnosti p. J. demontovaná ešte v októbri 2003, kedy bol pomocou umelohmotného vršku uzatvorený ventil tohto merača, aby nedochádzalo k úniku vody. Dňa 25.9.2005 po takmer 2-ročnej odstávke pomerového merača tepla začala unikať voda z radiátora i napriek tomu, že merač je uzavretý. Voda je zatiaľ zachytávaná do zbernej nádoby, ktorú treba vymieňať. Preto je potrebné, aby odporca vykonal opatrenia v zmysle Občianskeho zákonníka, Stanov BD, ktorých vykonanie nie je možné podmieňovať predložením potvrdenia o stave konta úhrad za užívanie bytu.

Podľa listiny - Žiadosť o prevod bytu do osobného vlastníctva, navrhovateľ 1 požiadal dňa 18.3.2007 o prevod vlastníctva bytu, ktorého je nájomcom.

Podľa listu predsedov výboru členskej samosprávy blokov R. XX, XX E. XX M. - Vrátenie finančných prostriedkov dlhodobo duplicitne účtovaných za údržbu hydrofórky, zo dňa 20.8.2003, predsedovia výboru samosprávy požiadali odporcu o vrátenie neoprávnene vyúčtovaných finančných prostriedkov aj za predchádzajúce roky, okrem rokov 2000,2001 a 2002.

Podľa Oznámenia odporcu zo dňa 17.10.2003, na žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov za údržbu hydrofórky tento oznamuje, že v rámci všeobecnej premiľčacej doby bola uvedená otázka doriešená vrátením finančných prostriedkov za tri roky.

Podľa e- mailu navrhovateľa zo dňa 8.3.2015, tento odporcovi oznamuje, že má záujem o využívanie priestorov na ukladanie bicyklov, odporca mu dňa 9.3.2015 odpovedal, že súhlas konkrétnemu vlastníkovi, nájomcovi bytu musia dať vlastníci bytového domu, inak tieto priestory zostanú na využívanie pre všetkých bývajúcich v bytovom dome.

Podľa faktúry č. 1908/05, si dodávateľ - odporca dňa 30.9.2005 uplatnil náklady súvisiace s prácami a použitým materiálom na opravách v bloku č. 40, za obdobie od 16.9.2005 do 30.9.2005 v celkovej sume 3.720,50 Sk, t. j. 123,50 eur.

Podľa Potvrdenia o vykonanej opravě, bola dňa 30.9.2005 vykonaná výmena radiátora u Y. V..

Podľa Výdajky tovaru č. 1249, bol dňa 30.9.2005 vydaný materiál na výmenu radiátora u navrhovateľa.

Podľa Objednávky na vykonanie opráv zo dňa 30.9.2005, navrhovateľ 1 požiadal o výmenu radiátora plechový za liatinový, na objednávke je podpis navrhovateľa 1 a podpis predsedu členskej samosprávy p. J.. Na žiadanke je na prvej strane písacím strojom vyhotovený odkaz na dôležité upozornenie na druhej strane. Na zadnej strane objednávky, je text zhodný s textom listu predloženým navrhovateľom 1 ako jeho list zo dňa 25.9.2005.

Podľa čl. 4 Smernice OSBD Trnava pre tvorbu a použitie fondu financovania údržby a investícií (účinné od 27.4.1989), po termíne 31.12.1991, budú z prostriedkov fondu hradené iba výmeny radiátorov, plynových šporákov, plynových prietokových ohrievačov a nátery okien.

Podľa § 685 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu t. j. 22.9.1995, nájom bytu vzniká nájomnou zmluvou, ktorou prenajímateľ prenecháva nájomcovi za nájomné byt do užívania, a to buď na dobu určitú, alebo bez určenia doby užívania; nájomná zmluva spravidla obsahuje aj opis príslušenstva a opis stavu bytu. Nájom bytu je chránený; ak nedôjde k dohode, možno ho vypovedať len z dôvodov ustanovených v zákone (1). Nájomnú zmluvu o nájme družstevného bytu možno uzavrieť za podmienok upravených v stanovách bytového družstva (2).

Podľa § 687 ods. 1,2 a 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu, prenajímateľ je povinný odovzdať nájomcovi byt v stave spôsobilom na riadne užívanie a zabezpečiť nájomcovi plný a nerušený výkon práv spojených s užívaním bytu (1). Ak nájomná zmluva neurčuje inak, drobné opravy v byte súvisiace s jeho užívaním a náklady spojené s bežnou údržbou uhrádza nájomca. Pojem drobných opráv a nákladov spojených s bežnou údržbou bytu upravuje osobitný predpis (2). Práva a povinnosti nájomcu - člena družstva - pokiaľ ide o vykonávanie drobných opráv v byte a pokiaľ ide o úhradu nákladov spojených s bežnou údržbou bytu, upravujú stanovy družstva (3).

Podľa § 691 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu, ak prenajímateľ nespĺni svoju povinnosť odstrániť závady brániace riadnemu užívaniu bytu, alebo ktorými je výkon nájomného práva ohrozený, má nájomca právo po predchádzajúcom upozornení prenajímateľa závady odstrániť v nevyhnutnej miere a požadovať od neho náhradu účelne vynaložených nákladov. Právo na náhradu musí uplatniť u prenajímateľa bez zbytočného odkladu. Právo zanikne, ak sa neuplatnilo do šiestich mesiacov od odstránenia závad.

Podľa § 692 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu, nájomca je povinný oznámiť bez zbytočného odkladu prenajímateľovi potrebu tých opráv v byte, ktoré má znášať prenajímateľ, a umožniť ich vykonanie; inak zodpovedá za škodu, ktorá nesplnením tejto povinnosti vznikla.

Podľa § 5 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu 3.10.2003, drobnými opravami v byte súvisiacimi s jeho užívaním (ďalej len "drobné opravy") sú opravy bytu, miestnosti neslúžiacej na bývanie, ktorá je súčasťou bytu, ich príslušenstva, zariadenia a vybavenia, ako aj výmeny drobných súčiastok jednotlivých predmetov zariadenia alebo vybavenia, ktoré sú uvedené v prílohe tohto nariadenia.

Podľa § 700 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu, byt môže byť v spoločnom nájme viacerých osôb. Spoloční nájomcovia majú rovnaké práva a povinnosti (1). Pri družstevnom byte môže spoločný nájom vzniknúť len medzi manželmi (3).

Podľa § 703 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vzniku zmluvného vzťahu, ak vznikne len jednému z manželov za trvania manželstva právo na uzavretie zmluvy o nájme družstevného

bytu, vznikne so spoločným nájmom bytu manželmi aj spoločné členstvo manželov v družstve; z tohto členstva sú obaja manželia oprávnení a povinní spoločne a nerozdielne.

Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

Podľa § 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka, komu škoda hrozí, je povinný na jej odvrátenie zakročiť spôsobom primeraným okolnostiam ohrozenia.

Podľa § 420 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti (1). Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil (2).

Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa § 442 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka, uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk) (1). Škoda sa uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda uvedením do predošlého stavu (3).

Podľa § 444 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Podľa § 446 Občianskeho zákonníka, náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti poškodeného sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako úrazový príplatok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Podľa § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri škode na zdraví sa uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením.

Podľa § 106 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá (1). Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví (2).

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že dňa 22.9.1995 uzatvoril navrhovateľ 1 ako člen družstva s odporcom zmluvu o nájme 3-izbového bytu č. XX na X. poschodí bytového domu na ul. R. XX U. M., pričom uzatvorením tejto nájomnej zmluvy vznikol tiež spoločný nájom predmetného bytu manželmi, keď spoločným nájomcom je manželka navrhovateľa 1 - navrhovateľka 2 a vzniklo tiež ich spoločné členstvo v Bytovom družstve, podľa zmluvy odo dňa 30.8.1995. Dňa 3.10.2003 navrhovateľ 1 písomne požiadal odporcu o vykonanie opravy - odstránenie závady úniku vody zo spoja radiátora a prívodnej trubky v spálni v byte navrhovateľov. Táto závada bola dočasne odstránená za účasti p. J., predsedu Výboru samosprávy, ktorý uzavrel prívod vody do radiátora na termoregulačnom ventile. Z tohto dôvodu bol radiátor v spálni navrhovateľov nefunkčný a miestnosť zostala bez vykurovania. Odporca k odstráneniu závady na základe písomnej žiadosti navrhovateľa zo dňa 3.10.2003 nepristúpil a požadoval predloženie Žiadanky na vykonanie opravy podpísanej predsedom členskej samosprávy, alebo jeho zástupcom, čo vyplýva z listu odporcu zo dňa 15.10.2003. Odporca sa pritom odvolával na čl. 31 ods. 3 Stanov Bytového družstva a Smernicu pre objednávanie a kontrolu vykonávaných údržbárskych prác. Navrhovateľ 1 však vo svojom liste zo dňa 14.10.2003 odporcovi oznámil, že pokiaľ ide o uvedenú Smernicu, pán J. mu žiadnu neposkytol, pretože ju nevlastní, opakovane žiadal o vykonanie opravy - výmeny vykurovacieho telesa vzhľadom na zimné vykurovacie obdobie, odporcu tiež požiadal o zaslanie predmetnej Smernice. Podľa písomného vyjadrenia Výboru samosprávy bloku R. XX W. listine - Potvrdenie o nedoplatku ku dňu 30.9.2003, Výbor samosprávy p. J., T. N. E. T. F. vyjadrili súhlas s výmenou radiátora, avšak až po vyrovnaní nedoplatku. Navrhovateľ odporcu

v súvislosti s nezabezpečením vykurovania počas vykurovacej sezóny 2003 - 2004 požiadal o zľavu na nájomnom, výzvou zo dňa 17.9.2013 ho vyzval na náhradu spôsobenej škody pre navrhovateľa 1 vo výške 15.000 eur a pre navrhovateľku 2 vo výške 10.000 eur. Navrhovatelia sa v návrhu a jeho doplnkoch domáhajú každý štyroch samostatných nárokov titulom náhrady škody na zdraví, a to bolestného, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrady straty na zárobku a náhrady nákladov spojených s liečením. Medzi účastníkmi po vykonanom dokazovaní nebolo sporné, že oprava vykurovacieho telesa bola vykonaná jeho výmenou až dňa 30.9.2005, čo vyplýva aj z predložených listinných dokladov, a to výdajky tovaru č. 1249, potvrdenia o vykonaní opravy zo dňa 30.9.2005 a faktúry za vykonané práce a materiál zo dňa 30.9.2005.

Odporca sa v konaní bránil tým, že navrhovatelia mali v čase, keď žiadali o vykonanie opravy vykurovacieho telesa, nedoplatky na úhradách spojených s užívaním bytu, ďalej tým, že bol viazaný vyjadrením Výboru samosprávy, ktorý vykonanie opravy podmieňoval úhradou nedoplatkov, ako aj tým, že bez predloženia Žiadanky na opravu podpísanej predsedom samosprávy, nemohol predmetnú opravu vykurovacieho telesa vykonať. K oprave pristúpil až potom, čo mu bola predložená riadna Žiadanka na vykonanie opravy podpísaná navrhovateľom 1 ako aj predsedom členskej samosprávy p. J. zo dňa 30.9.2005.

Podľa ustanovenia § 687 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je povinnosťou prenajímateľa, zabezpečiť nájomcovi plný a nerušený výkon práv spojených s užívaním bytu, čo znamená, že je povinný udržiavať byt v stave spôsobilom na riadne užívanie, teda zabezpečiť vykonanie opráv vedúcich k odstráneniu závad na tomto byte. Medzi takéto povinnosti prenajímateľa patrí i odstránenie závady na vykurovaní v byte, pokiaľ nejde o takú závadu na vykurovacom telese, ktorá v zmysle Prílohy k nariadeniu vlády č. 87/1995 Z. z. je považovaná za drobnú opravu. O takýto prípad však v prejednávanej veci nešlo, nakoľko závada na vykurovacom telese, bola v danom prípade odstránená výmenou celého radiátora, čo nemožno v zmysle nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. považovať za drobnú opravu. Nájomca je v zmysle § 687 ods. 2 Občianskeho zákonníka povinný hradiť len drobné opravy v byte súvisiace s jeho užívaním a náklady spojené s obvyklým udržiavaním bytu. Zákonodarcu v ustanovení § 687 ods. 3 Občianskeho zákonníka umožňuje, aby v prípade nájmu družstevného bytu, otázku vykonávania drobných opráv v byte a úhradu nákladov spojených s bežnou údržbou bytu odchyľne upravili Stanovy bytového družstva. Ak prenajímateľ nesplní ktorúkoľvek povinnosť uvedenú v ustanovení § 687 Občianskeho zákonníka, nájomca môže žalovať jej splnenie na súde, môže sa tiež domáhať náhrady škody, ak mu vznikla v dôsledku nesplnenia niektorej z uvedených povinností.

Aj podľa odporcom predloženej Smernice OSBD Trnava pre tvorbu a použitie fondu financovania údržby a investícií účinnej od 27.4.1989, jej čl. 4, je po termíne 31.12.1991, výmena radiátorov hradená z prostriedkov z fondu pre financovanie údržby a investícií.

V zmysle vyššie uvedeného, taká oprava v bytovej jednotke, akou je výmena vykurovacieho tela, nie je v zmysle § 687 Občianskeho zákonníka, nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. ani v zmysle Smernice OSBD účinnej od 27.4.1989 považovaná za drobnú opravu, ktorú by mal znášať nájomca, a bolo primárne povinnosťou prenajímateľa, t. j. odporcu túto opravu na žiadosť navrhovateľa zo dňa 3.10.2003 zabezpečiť.

Podľa Stanov Bytového družstva so sídlom v Trnave zo dňa 20.11.2002, ich čl. 31 bod 3 Stanov, Výbor samosprávy môže z technických alebo estetických dôvodov určiť jednotné pravidlá upravujúce spôsob vykonania všetkých drobných opráv alebo bežnej údržby bytu. Ako vyplýva zo znenia ustanovenia § 687 ods. 3 Občianskeho zákonníka ako aj čl. 31 ods. 3 Stanov, Stanovy bytového družstva, resp. na ich základe vydané Smernice, môžu odchyľne od zákona upraviť iba vykonávanie drobných opráv v byte, nemôžu odchylným spôsobom upraviť základnú povinnosť prenajímateľa, udržiavať po celú dobu trvania nájmu byt v stave spôsobilom na riadne užívanie, teda povinnosť odstraňovať závady, ktoré ohrozujú riadne užívanie bytu. Pokiaľ si teda nájomca riadne splní svoju notifikačnú povinnosť v zmysle ustanovenia § 692 ods. 1 Občianskeho zákonníka a prenajímateľovi oznámi potrebu tých opráv, ktoré znáša prenajímateľ, je prenajímateľ povinný zabezpečiť odstránenie týchto závad. Splnenie tejto povinnosti prenajímateľa preto nemožno viazať na písomný súhlas predsedu členskej samosprávy s vykonaním opravy, resp. striktno požadovať predloženie Žiadanky podľa vzoru vyhotoveného družstvom. Pokiaľ sa odporca odvoláva na čl. 3.3 Smernice pre objednanie a kontrolu vykonaných opráv a údržbárskych prác zo dňa 27.7.1994, podľa ktorej je na vykonanie potrebné predloženie Žiadanky na

vykonanie opravy podľa predpísaného vzoru podpísanej predsedom členskej samosprávy, takáto úprava predstavuje, pokiaľ ide o vykonanie inej ako drobnej opravy v byte, požiadavku odporcu nad rámec zákona. Je pravda, že bytové družstvo môže vo svojich Stanovách a na ich základe prostredníctvom Smerníc upraviť práva a povinnosti členov bytového družstva podrobnejšie, ale pokiaľ ide o plnenie povinností prenajímateľa v súvislosti s nájmom družstevného bytu, zákon umožňuje podrobnejšie v Stanovách upraviť len otázku týkajúcu sa drobných opráv v byte, o ktorý prípad v danej veci nešlo. Navyše prenajímateľ nemôže nesplnenie svojej základnej povinnosti udržiavať byt v obývatelnom stave odôvodňovať formalistickým požadovaním predloženia Žiadanky podľa ním vyhotoveného vzoru, keď podľa názoru súdu žiadosť odporcu zo dňa 3.10.2003 obsahuje inak všetky požadované náležitosti, teda údaje kto žiada o vykonanie opravy, špecifikovanie závady, dátum a podpis žiadateľa. Odporca tiež žiadnym spôsobom nepreukázal, že so Smernicou pre objednávanie a kontrolu vykonaných opráv a údržbárskych prác zo dňa 27.7.1994 navrhovateľov 1 a 2 oboznámil, nakoľko táto Smernica bola vydaná predtým, ako bola uzatvorená nájomná zmluva s navrhovateľmi (22.9.1995). Z listinnej korešpondencie medzi účastníkmi je tiež zrejmé, že navrhovateľ 1 odporcu o predloženie požadovanej Smernice žiadal, odporca nepreukázal či a kedy túto Smernicu spolu s príslušnou Žiadankou navrhovateľovi odovzdal. Požadovaná Žiadanka bola nakoniec vyhotovená a podpísaná navrhovateľom 1 a predsedom Výboru samosprávy až dňa 30.9.2005.

Z ďalšieho listinného dokladu - Potvrdenie o nedoplatku k 30.9.2003 je zrejmé, že Výbor samosprávy zaujal v danom prípade stanovisko, že s výmenou radiátora súhlasí až po úhrade nedoplatkov. Z toho je teda zrejmé, že navrhovateľ 1 sa obrátil na Výbor samosprávy so žiadosťou o súhlas s vykonaním opravy, ktorý mu bol daný s podmienkou zaplatenia nedoplatkov. Teda navrhovateľ 1 jednak požiadal odporcu o vykonanie opravy, žiadal tiež o súhlas Výbor samosprávy, čím v podstate splnil všetky požiadavky vyžadované Smernicou pre objednávanie opráv z 27.7.1994, okrem podmienky, aby táto žiadosť bola na predpísanom vzore. Odmietnutie vykonania opravy odporcom preto neobstojí, pretože prenajímateľ sa nemôže zbavovať povinnosti odstrániť podstatnú závadu v byte formalistickým vyžadovaním predloženia žiadosti na predpísanom vzore, keď inak žiadosť navrhovateľa zo dňa 3.10.2003 v spojení s vyjadrením Výboru samosprávy spĺňa všetky požadované náležitosti a rovnako nie je prípustné odmietnutie vykonania opravy prenajímateľom, z dôvodu existencie prípadných nedoplatkov na úhradách za užívanie bytu. Splnenie povinnosti prenajímateľa, zabezpečiť nájomcovi plný a nerušený výkon práv spojených s užívaním bytu v zmysle § 687 ods. 1 Občianskeho zákonníka, totiž nemožno podmieňovať platením úhrad spojených s užívaním bytu, nakoľko tieto povinnosti prenajímateľa a nájomcu nemajú povahu vzájomných záväzkov a ich plnenie nemožno preto vzájomne viazať. Porušenie povinnosti jednou zo strán záväzkového vzťahu neopravňuje druhú stranu, aby rovnako porušovala svoje záväzky. V danom prípade teda odporca nebol oprávnený podmieňovať opravu - výmenu vykurovacieho telesa v spálni navrhovateľa, zaplatením nedoplatkov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že odporca, postupoval v rozpore so zákonom, ak na opakované žiadosti navrhovateľa 1 neodstránil podstatnú závadu v byte navrhovateľov, výmenu tečúceho radiátora a k odstráneniu závady nepristúpil bez zbytočného odkladu po doručení žiadosti navrhovateľa zo dňa 3.10.2003, ale až dňa 30.9.2005, následkom čoho boli navrhovatelia dve vykurovacie sezóny bez kúrenia v ich spálni. Odporca tiež žiadnym spôsobom nepreukázal, že by navrhovateľom poskytol potrebnú súčinnosť pokiaľ ide o predloženie im a vyplnenie požadovanej Žiadanky, resp. zabezpečenie stanoviska predsedu samosprávy, keďže jeho predchádzajúce stanovisko na Potvrdení o nedoplatkoch bolo v rozpore so zákonom. Tým odporca porušil svoje povinnosti prenajímateľa podľa § 687 ods. 1 Občianskeho zákonníka a navrhovateľa 1 a 2 majú právo domáhať sa náhrady škody, ak im nejaká porušením tejto právnej povinnosti odporcu vznikla.

Všeobecná zodpovednosť fyzickej a právnickej osoby za škodu je upravená § 420 Občianskeho zákonníka, vychádza zo zásady zodpovednosti za porušenie akejkoľvek právnej povinnosti. Táto zodpovednosť je zodpovednosťou za zavinený protiprávny úkon. Zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením právnej povinnosti možno uplatniť, ak sú splnené nasledovné predpoklady zodpovednosti za škodu:

- a) porušenie právnej povinnosti (existencia protiprávneho úkonu),
- b) vznik škody ako majetkovej ujmy,
- c) existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom škodcu a vzniknutou škodou,
- d) zavinenie toho, kto škodu svojim protiprávnym úkonom spôsobil (ide o zodpovednosť za predpokladané zavinenie). Ak boli tieto predpoklady zodpovednosti za škodu preukázané, zavinenie

sa predpokladá, avšak za podmienok podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka, sa škodca môže od zodpovednosti oslobodiť. Súd sa preto v konaní zaoberal splnením týchto predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, ktoré musia byť splnené súčasne, čo znamená, že ak chyba čo i len jedna z podmienok, náhradu škody nie je možné priznať.

V danom prípade bol preukázaný prvý predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu, a to existencia protiprávneho úkonu odporcu, ktorý ako prenajímateľ svojím nekonaním, porušil svoju povinnosť odstrániť závalu na vykurovaní v byte navrhovateľov. Ďalším nevyhnutným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je vznik škody, kedy predmetom poškodenia je podľa zákona, majetok, zdravie a život. Dôkazné bremeno o tom, že škoda vznikla a aký jej je rozsah zaťažuje poškodeného, t. j. navrhovateľov 1 a 2. Pod túto škodu možno zahrnúť aj ujmu na zdraví poškodeného (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka) ako aj majetkovú škodu spočívajúcu v strate na zárobku (§ 446 Občianskeho zákonníka), prípadne účelne vynaložené náklady spojené s liečením (§ 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka), teda nároky ktorých sa domáhajú navrhovatelia v tomto konaní.

Nevyhnutným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je ďalej existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak škoda vznikla následkom protiprávneho konania škodcu, teda ak je jeho konanie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku, a teda ak je doložené, že nebyť protiprávneho úkonu, ku škode by nedošlo. Ak príčinou vzniku škody bola iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastane, príčinou vzniku škody môže byť len tá okolnosť, bez existencie ktorej by škodový následok nevznikol (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 24.4.2003, sp. zn. 25 Cdo 1807/2001). Dôkazné bremeno ohľadne príčinnej súvislosti zaťažuje poškodeného.

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 292/2006, atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný, nestačí ak je iba sprostredkovaný. Vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) sa v právnej teórii definuje ako priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi porušením povinnosti a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva, zodpovednosť totiž nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Pre záver o existencii príčinnej súvislosti nestačí iba pravdepodobnosť, príčinná súvislosť musí byť vždy s istotou preukázaná (bezpečne zistená), pričom dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného.

V danom prípade súd zisťoval existenciu príčinnej súvislosti medzi zisteným protiprávnym úkonom odporcu a navrhovateľmi tvrdenou škodou na zdraví (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia) a majetku (strata na zárobku, náklady liečenia). Za týmto účelom vykonal výsluch účastníkov, pričom však vykonaným dokazovaním zistil, že k tvrdenej škode na zdraví a majetku navrhovateľov došlo nie v dôsledku porušenia povinnosti odporcu vymeniť v spálni navrhovateľov pokazený radiátor, ale v dôsledku porušenia všeobecnej prevenčnej povinnosti navrhovateľov počínať si tak, aby si svojím konaním nespôsobili škodu na zdraví. V sporovom konaní, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou platí, že súd je viazaný žalobným návrhom a uplatnený nárok je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými navrhovateľ svoj nárok zdôvodňuje, keď skutkovým základom opísaným v návrhu v spojitosti s petitom je potom vymedzený základ nároku uplatneného navrhovateľom, ktorý je predmetom konania. Navrhovatelia odvodzovali svoje nároky na náhradu škody na zdraví a majetku z tvrdenia, že zdravotné následky im vznikli tým, že museli spať v spálni v ktorej bol dve vykurovacie sezóny nefunkčný radiátor, čím došlo k podchladeniu ich krčných a hrudných stavcov a vznikli im ďalšie súvisiace zdravotné následky.

Ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka zakladá všeobecnú prevenčnú povinnosť každého počínať si tak, aby svojím konaním nespôsobil škodu na zdraví, na majetku a iných hodnotách, pričom porušenie tejto povinnosti je zároveň porušením právnej povinnosti podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Každý je povinný zachovávať vždy taký stupeň opatrnosti a pozornosti, ktorý od neho možno vzhľadom na konkrétnu časovú a miestnu situáciu rozumne požadovať a ktorý je spôsobilý zabrániť, alebo aspoň čo najviac obmedziť riziko vzniku škody na živote, zdraví, či majetku. Aj v tomto prípade musí byť preukázaný vznik škody a príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a vznikom

škody. O vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením prevenčnej povinnosti a škodou v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka ide, ak je medzi porušením povinnosti predchádzať škodám a škodou vzťah príčiny a následku.

Navrhovateľ 1 v konaní uviedol, že byt navrhovateľov je trojizbový plus kuchyňa, býva v ňom s navrhovateľkou 2 a so synom, ktorý býval vo svojej izbe. Počas obdobia, keď bol radiátor nefunkčný, si navrhovateľkou dali do spálne malý plechový radiátor, išlo o prenosný elektrický radiátor, s ktorým si večer rozkúrili, ale pretože bol radiátor hlučný, nedalo sa pri ňom spať, vypínali ho a ráno potom bolo v miestnosti zima. Táto spálňa, kde bol pokazený radiátor má rozmery 2,6 m x 3,5 m. Zima v izbe bola tiež z toho dôvodu, že sú tam staré okná z roku 1979 a strašne tam fúkalo. Navrhovateľ uviedol, že v ostatných miestnostiach v byte kúrenie fungovalo. Byt navrhovateľov sa nachádza na 4. poschodí 13 poschodovej bytovky. Spálňa je situovaná medzi dvomi izbami, obidve tieto izby sú ešte bytom navrhovateľov. Najväčšia izba, ktorá bola z jednej strany tejto spálne, v tom čase ešte nebola zariadená, takže sa tam nekúrilo, kúrenie tam mali navrhovatelia stiahnuté, resp. vypnuté. Obývačka bola nezariadená, prázdna, pretože navrhovatelia nemali peniaze na jej zariadenie. V tejto obývačke sa nezdržovali, boli tam veci, ktoré nepotrebovali. Obývačku zriadili vtedy, keď navrhovateľom vymenili radiátor. V spálni mali dve postele, ktoré boli pod oknom, pričom po oboch stranách pri vstupe sú skrine, takto tam ostáva voľný priestor 1,5 x 1,3 m, ktorý slúži na otváranie dverí, preto podľa navrhovateľa 1 tam nebolo vhodné dávať nejaký stojaci radiátor. Navrhovateľ 1 uviedol, že si nepamätá, či teplotu v spálni merali. Uviedol, že v tejto miestnosti sa zdržiavali každú noc okrem toho, keď on bol 2 krát do týždňa na nočných zmenách. Skutočnosť, že v miestnosti sa nekúrilo pociťovali hlavne ráno, bolo tam príliš chladno, v roľáku alebo v šále sa podľa neho spať nedá, ani s náplastami Therma Care. Navrhovateľ 1 uviedol, že spávali pri zatvorených dverách na spálni, radiátorom sa tam aj preto nedalo kúriť, pretože by sa nedali otvoriť dvere.

Navrhovateľka 2 v konaní uviedla, že vzhľadom na to, že boli bez tepla, požičali si od rodičov starý fúkací radiátor, ktorý mal hlučný ventilátor, bol malý, nedalo sa s ním dostatočne vykurovať. Podľa navrhovateľky 2, v obývačke bol ešte pred kúpou bytu asi v r. XXXX menený radiátor, avšak tento nezodpovedal miestnosti. V detskej izbe býval syn. Iným spôsobom navrhovatelia situáciu neriešili, pretože sa spoliehali na to, že Bytové družstvo závalu opraví. Pokiaľ ide o spávanie, resp. zdržiavanie sa v miestnosti, kde nefungoval radiátor uviedla, že asi hodinu pred spaním nechali nafúkať prenosným radiátorom teplo, potom ho vypli, lebo bol hlučný a spali v tejto miestnosti. V miestnosti mali pocity chladu, zimy. Nerobili s tým nič viac, len sa viacej zakryli, mali paplón a deku. V tejto miestnosti mávali dvere zatvorené. Inak navrhovatelia túto situáciu neriešili, trvalo to dlho, odporca vec neriešil. Podľa navrhovateľky súvisia jej bolesti krčnej chrbtice s nevymineným radiátorom z toho dôvodu, že sa spávaním v studenom prostredí podchladila.

Na základe týchto vyjadrení navrhovateľov 1 a 2 súd dospel k záveru, že samotné neodstránenie poškodenia vykurovacieho telesa nebolo príčinou tvrdeného poškodenia zdravia navrhovateľov, touto príčinou bolo nedodržanie všeobecnej prevenčnej povinnosti navrhovateľov počínať si tak, aby nedošlo ku škode na ich zdraví, ktorú povinnosť bolo od nich možné rozumne požadovať, a to predovšetkým, nespávať v nevykurovanej miestnosti, a to až počas dvoch vykurovacích sezón, keď podľa vyjadrenia navrhovateľa mali v byte k dispozícii ešte jednu izbu - obývačku, ktorá bola v tom čase nezariadená a vykurovanie v tejto miestnosti fungovalo. Navrhovatelia teda mohli riešiť danú situáciu jednoducho dočasným presťahovaním postelí do obývačky s funkčným vykurovaním. Navrhovatelia pritom tvrdili, že v tejto obývačke, ktorú neobývali, si zámerne sťahovali kúrenie, teda svojim konaním sami prispeli k zvýšeniu chladu v byte. Spálňa navrhovateľov pritom nebola miestnosťou niekde na rohu bytového domu, na prízemí, či vrchnom poschodí, ktoré miestnosti majú väčšie nároky na vykurovanie. Podľa vyjadrenia navrhovateľov sa táto spálňa nachádza na 4. poschodí 13. poschodového bytového domu, z oboch strán tejto miestnosti sú izby navrhovateľov, jedna z nich obývačka, v ktorej si sťahovali kúrenie. Navrhovatelia si tiež mali možnosť zabezpečiť vykurovanie v spálni náhradným zdrojom, a to takým, ktorý by ich nerušil v spánku, keďže existujú prenosné vykurovacie telesá spĺňajúce túto požiadavku, čím by mali zabezpečené vykurovanie po celú noc až do rána a nemuselo tak prísť k ich podchladeniu. V tomto prípade neobstojí tvrdenie navrhovateľa 1, že umiestnením takéhoto vykurovacieho telesa by sa nedali otvárať dvere na spálni, pretože si mali zariadenú situáciu v miestnosti a byte tak, aby si tam tento náhradný zdroj mohli umiestniť. Navrhovatelia uvádzali, že dvere na spáli si v noci zatvárali. Súd má za to, že ak by riadne vykurovali v celom byte a dvere na spálni si nechali otvorené, zabezpečili by si tým v tejto miestnosti, prípadne tiež v súčinnosti s doplňujúcim zdrojom

tepla, dostatočnú izbovú teplotu, aby k tvrdenému poškodeniu ich zdravia nedošlo. Navrhovatelia mali za takejto situácie tiež povinnosť sa dostatočne obliecť, i keď navrhovateľ 1 uvádzal, že v šále alebo roláku sa spať nedá, naopak, aby zabránili podchladeniu krčných stavcov, vyžadovalo sa od nich, aby v tejto časti tela, sa dostatočne obliekli, či prikryli. Za porušenie všeobecnej prevenčnej povinnosti navrhovateľov, súd považuje tiež tú skutočnosť, že nevyužili svoje oprávnenie postupovať podľa § 691 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda že závalu na vykurovacom telese, napriek tomu, že ide o závalu, ktorú bol povinný odstrániť prenajímateľ, si neodstránili po predchádzajúcom upozornení odporcu na vlastné náklady s možnosťou požadovať náhradu týchto nákladov od odporcu. Takýto postup navrhovateľov by bol najúčinnjším riešením situácie, najmä ak nedostatočnú teplotu v miestnosti trpeli až dve vykurovacie sezóny a bol by tiež splnením ich povinnosti podľa § 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zakročiť na odvrátenie škody spôsobom primeraným okolnostiam ohrozenia. Rovnakú možnosť im poskytovalo aj ustanovenie čl. 32 bod 1 Stanov Bytového družstva. Z pretrvávajúceho a citelného chladu v miestnosti v ktorej spávali, pritom muselo byť navrhovateľom zrejmé, že sa môžu podchladiť, čo môže mať pre nich zdravotné následky. Navrhovatelia 1 a 2 nekonali dostatočne obozretné, ako sa to od nich za daných okolností očakávalo. Bolo pritom objektívne v ich možnostiach v relatívne krátkom čase podniknúť efektívne kroky, aby svoj organizmus nevystavovali dlhodobo podchladeniu (napr. spávaním v obývačke, či inej miestnosti v byte, opravou vykurovacieho telesa). V tomto smere neobstojí obrana navrhovateľa 1, že nepoznali majstra, ktorý by závalu mohol odstrániť, že ide o náročnú opravu, vyžadujúcu technické vedomosti ohľadom požadovaných parametrov radiátora, nakoľko mali možnosť obrátiť sa na odbornú spoločnosť zaoberajúcu sa vykurovaním, ktorá by im s tým poradila. Tiež poukaz na skutočnosť, že služby Bytového družstva mali výhodnú hodinovú sadzbu neobstojí, pretože náklady súvisiace s opravou vykurovacieho telesa, by im musel následne uhradiť odporca. Pokiaľ navrhovateľ 1 uvádzal, že opravu na vlastné náklady nevykonal, pretože sa obával, že mu ju odporca nepreplatí, takáto obrana neobstojí, pretože sa so svojim nárokom mohol v tom prípade obrátiť na súd. Ak sa obával, že by odporca v tomto súdnom konaní použil na započítanie svojej pohľadávky na nedoplatkoch, táto obrana rovnako nie je dôvodná, pretože by odporca najskôr musel výšku týchto nedoplatkov v konaní pred súdom preukázať.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že tvrdená škoda na zdraví navrhovateľov 1 a 2 nevznikla v priamej príčinnej súvislosti s porušením právnej povinnosti odporcu opraviť vykurovacie teleso v ich spálni, ale vznikla v priamej príčinnej súvislosti s porušením všeobecnej prevenčnej povinnosti navrhovateľov 1 a 2 počínať si tak, aby im škoda na zdraví nevznikla. V danom prípade neexistuje priame, ale len sprostredkované pôsobenie protiprávneho úkonu odporcu na vzniku škody navrhovateľov. Pokiaľ sa totiž navrhovatelia 1 a 2 sami rozhodli spať v nevykúrenej chladnej miestnosti (hoci mali k dispozícii ďalšiu miestnosť, kde kúrenie fungovalo), spôsobili si škodu na zdraví sami svojim nezodpovedným správaním. Toto počínanie navrhovateľov je pritom priamou bezprostrednou príčinou vzniku škody na zdraví navrhovateľov, ako aj ich prípadnej majetkovej škody (strata na zárobku, náklady liečenia), nakoľko bez takéhoto ich konania by ku škode nedošlo, navrhovatelia nemuseli utrpieť v súvislosti s pokazeným radiátorom v spálni žiadnu ujmu na zdraví. Mali pritom dostatok možností, ako tejto škode zabrániť tak, aby vôbec nevznikla. Navrhovatelia nepreukázali, že by prijali účinné opatrenia na odvrátenie hroziacej škody. Škoda na zdraví pritom nimi bola predvídateľná, mali resp. mohli predpokladať negatívne následky svojho konania.

V danom prípade teda bolo zistené, že príčinou vzniku tvrdenej škody na zdraví a majetku navrhovateľov bola okolnosť, že sa sami na základe vlastnej vôle rozhodli spať v miestnosti s nefunkčným radiátorom, neprijali dostatočné opatrenia na zabezpečenie požadovanej izbovej teploty v miestnosti, ich škoda teda vznikla úplne následkom ich vlastného konania, čo vylučuje zodpovednosť odporcu za škodu. Pretože tak v predmetnej veci nie je splnený jeden zo základných predpokladov vzniku zodpovednosti odporcu za škodu, keďže chýba priama príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti odporcu a tvrdeniu škodou na zdraví a majetku navrhovateľov, je nárok navrhovateľov 1 a 2 uplatnený v tomto konaní v celom rozsahu nedôvodný a v konaní nebolo potrebné ďalej skúmať výšku škody ohľadom jednotlivých uplatnených nárokov navrhovateľov 1 a 2 na bolestné, sťaženie spoločenského uplatnenia, straty na zárobku, či nákladov liečenia. Navyše navrhovatelia, ktorí znášali dôkazné bremeno na preukázanie jednotlivých predpokladov vzniku zodpovednosti odporcu za škodu, teda aj na preukázanie príčinnej súvislosti medzi jeho protiprávnym úkonom a vznikom tvrdenej škody na zdraví, nenavrhlí na preukázanie tejto skutočnosti vykonanie žiadnych ďalších dôkazov. Navrhovateľ 1 pritom na poslednom pojednávaní uviedol, že oni návrh na znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo nedávali, vo svojich podaniach poukazovali iba na prax, že sa to tak robí, mali za to, že takéto dokazovanie

mal navrhnuť odporcu, alebo vykonať súd ex offa. Ako už bolo vyššie uvedené, bremeno tvrdenia a bremeno dôkazu na preukázanie existencie všetkých predpokladov zodpovednosti za škodu nesie poškodený, v danej veci navrhovateľa 1 a 2. Títo po poučení podľa § 120 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku iné návrhy na doplnenie dokazovania nemali. Súd pritom nemal za potrebné vykonávať vo veci znalecké dokazovanie na preukázanie škody na zdraví navrhovateľov, nakoľko by takéto dokazovanie bolo nevhodné, keďže nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním odporcu a tvrdou škodou navrhovateľov, keďže príčinou tvrdenej škody na zdraví a majetku navrhovateľov je porušenie ich všeobecnej prevenčnej povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka.

Odporca v konaní vzniesol tiež námietku premlčania, ktorú okrem odkazu na citovaný judikát bližšie nezodpovedal. Súd má za to, že pokiaľ ide o premlčanie nároku na náhradu škody, podstatné je, že premlčacia doba začína plynúť odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, čiže v danom prípade by bolo potrebné najskôr znalecky ustáliť, v akom časovom okamihu vznikla škoda na zdraví navrhovateľov, teda kedy došlo k takému ustáleniu ich zdravotného stavu, že bolo možné vykonať posúdenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľov a od tohto okamihu by potom bolo možné posudzovať začatie plynutia príslušnej premlčacej doby. Pretože však vykonanie znaleckého dokazovania o tejto otázke by bolo v konaní neefektívne, vzhľadom na vyššie uvedené závery o neexistencii príčinnej súvislosti, súd sa podrobnejšie vznesenou námietkou premlčania odporcu nezaoberal a ďalšie dokazovanie v tomto smere nevykonával.

Pretože navrhovateľa 1 a 2 nepreukázali, že ich tvrdená škoda na zdraví vznikla v priamej príčinnej súvislosti so zisteným protiprávnym konaním odporcu, ale naopak bolo preukázané, že príčinou vzniku tvrdenej škody bolo správanie sa navrhovateľov 1 a 2, je návrh v celom rozsahu nedôvodný a z tohto dôvodu súd návrh navrhovateľov 1 a 2 zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a v konaní plne úspešnému odporcovi priznal právo na náhradu trov konania. Trovy konania odporcu predstavujú trovy právneho zastúpenia za 6 úkonov právnej pomoci po 419,94 eur (tarifná hodnota veci podľa § 10 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb je 25.000 eur, odmena za jeden úkon právnej služby je tak 419,94 eur), a to: 1. prevzatie a príprava zastúpenia (§ 13a ods. 1 písm. a) vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), 2. písomné podanie zo dňa 1.3.2016 (§ 13a ods. 1 písm. c) cit. vyhl.), 3. písomné podanie zo dňa 17.3.2016 (§ 13a ods. 1 písm. c) cit. vyhl.), 4. účasť na pojednávaní dňa 20.1.2016 (§ 13a ods. 1 písm. d) cit. vyhl.), 5. účasť na pojednávaní dňa 8.3.2016 (§ 13a ods. 1 písm. d) cit. vyhl.), 6. účasť na pojednávaní dňa 22.3.2016 (§ 13a ods. 1 písm. d) cit. vyhl.), k tomu 1 x režijný paušál po 7,81 eur (prvýkrát vec totiž prevzal JUDr. Dušan Slanina dňa 15.11.2013) a 5 x po 8,58 eur (podľa § 16 ods. 3 cit. vyhl.) čo je 50,71 eur, celkom tak trovy právneho zastúpenia predstavujú 2.570,35 eur (6 x 419,94 eur + 1 x 7,81 eur + 5 x 8,58 eur), k tomu 20 % DPH je 514,07 eur, celkom tak náhrada trov právneho zastúpenia predstavuje 3.084,42 eur. Prisúdenú náhradu trov konania sú navrhovateľa 1 a 2 povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne do troch dní od právoplatnosti rozsudku (§ 160 ods. 1 O.s.p.), k rukám právneho zástupcu odporcu (§ 149 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave.

Z odvolania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané a datované. Ďalej musí byť v odvolaní uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že
- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec, a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z. z.; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.